

MUDRÁK JÓZSEF

A DEBRECENI EGYETEMI KÖNYVTÁR TISZTVISELŐI NÉVSORA ÉS LEXIKONA ÉLETRAJZI ÉS IRODALMI ADATOKKAL 1916–1949.¹

A Debreceni Tudományegyetem (1921–1945 között Tisza István-Tudományegyetem) könyvtára szerény körülmények között jött létre 1916-ban.² Mivel az új egyetem még önálló épülettel sem rendelkezett, a szellemi előd, a debreceni Református Kollégium falai között kapott elhelyezést. Önálló egyetemi könyvtár fejlesztését hátráltatta, hogy a Kollégium híres, régi könyvtárral rendelkezett, ezért sokan kétségbe vonták külön egyetemi könyvtár létjogosultságát. Így nem csoda, hogy az Egyetemi Könyvtár eleinte csupán néhány díjnyokkal (irodai tisztviselővel) rendelkezett, később szerveztek csak hivatásos könyvtárosi állásokat, amelyekre nagyrészt kolozsvári egyetemi könyvtári tisztviselők kerültek (közülük kiemelendő az a Szabó György, aki évtizedeken át a könyvtár életének irányítója volt).

Nagyobb lendületet kapott az Egyetemi Könyvtár fejlődése az elméleti és a gyakorlati könyvtártudományban egyaránt járatos, sőt a könyvtárépítéssel szakemberének számító Nyireő István könyvtárigazgatói kinevezésével (1929), majd az elkészült nagyerdei egyetemi főépületbe költözésével, az új könyvtári épületszámny birtokbavételével (1932).

A II. világháború viszontagságai, Nyireő eltávolítása, majd a politikai karriert előtérbe helyező Kondor Imre igazgató visszafogták az Egyetemi Könyvtár fejlődését, és csak az 1950-es években, Kovács Máté, majd Csúry István igazgatósága alatt, a nemzeti könyvtári jelleg megszerzésével lépett újra a máig tartó fejlődés útjára.

A Debreceni Egyetem 2012-ben ünnepli alapításának századik évfordulóját, az egyetem történetének teljességéhez hozzátartozik az Egyetemi Könyvtár története és munkatársai számbavétele is. Kezdő dátumnak eleve adódik az Egyetemi Könyvtár megszervezésének dátuma, míg záró időpontnak 1949. jún. 30-a, az egységes egyetem első megcsonkítása látszott legcélszerűbbnek.

¹ A tanulmány része a szerző Debreceni Egyetemtörténeti Lexikon 1914–1949. címmel készülő munkájának, mely a Debreceni Tudományegyetem négy tudománykarának és járulékos intézményeinek (Rektori Hivatal, dékáni hivatalok, Egyetemi Könyvtár, Quaestura, Gazdasági Hivatal, stb.) teljes oktató és tisztviselő személyzetét tartalmazza.

² Az Egyetemi Könyvtár történetére lásd: Korompai Gáborné: *A debreceni Egyetemi Könyvtár története évi jelentések tükrében, I. 1916–1948*. KLTE Egyetemi Könyvtára, Debrecen, 1998.

Az összeállítás két részből áll: az első rész az archontológia: az Egyetemi Könyvtár tiszti személyzetének (lehetőség szerint) napra pontos hivatalviselési időpontjait tartalmazza a könyvtárigazgatótól kezdve egészen az önkéntes gyakornokig. Sorrendileg a legmagasabb rangútól (kinevezett könyvtárigazgató) kezdve a helyettes, megbízott igazgatók következnek, majd a korabeli könyvtárosi rangok szerint (alkönyvtárnok, könyvtári főtitst, könyvtártiszt, könyvtári segédtszt), majd az irodai főtitstviselők (pl. irodatiszt), ezután a különféle jogcímenek (könyvtári asszisztens, beosztott gimnáziumi tanár, főiskolai képesítésű gyakornok, ÁDOB-gyakornok) alkalmazott diplomás munkaerők, illetve az egyszerű díjnokok (irodai tisztviselők), végül az ingyenesen dolgozó, önkéntes gyakornok zárják a sort.

A második nagyobb rész tartalmazza a fentebbi archontológiai adatsorban szereplő személyek életrajzi adatait, azoknál, akik életpályája, munkássága túlnyúlik 1949 utánra (pl. Csúry István, Kovács Máté, Várady-Szabó László), jelen összeállítás idővallumát érintő rész van kiemelve. Forrásokként a meglévő lexikonok (Gulyás Pál: Magyar írók élete és munkái, Új Magyar Életrajzi Lexikon, Új Magyar Irodalmi Lexikon stb.) mellett korabeli adattárak, évkönyvek, többnyire azonban levéltári adatok (elsősorban a Rektori Hivatal Iktatott Iratai 1914–1950, továbbá a Bölcsészettudományi Kar anyakönyvei) szolgáltak, ehhez járultak még néhol rokonok, leszármazottak szóbeli közlései. Sikerült az ismertebb személyiségek életrajzeit pontosítani, kiegészíteni, a kevésbé ismertek, alacsonyabb beosztásban dolgozókról pedig még sehol sem jelent meg eddig életrajz.

Könyvtárigazgató

<i>Dr. Csige Varga Antal (mb.)</i>	<i>1916. III. 16. – 1920. V. 1.</i>
<i>Szabó György (helyettes mb.)</i>	<i>1920. I. 1. – 1920. II. 11.</i>
<i>Szabó György (helyettes mb.)</i>	<i>1920. IV. 26. – 1922. II. 1.</i>
<i>Dr. Tankó Béla ny. r. tanár (mb.)</i>	<i>1922. II. 1. – 1922. II. 28.</i>
<i>Dr. Szentpétery Imre ny. r. tanár (mb.)</i>	<i>1922. II. 28. – 1923. XII. 31.</i>
<i>Dr. Pápay József ny. r. tanár (mb.)</i>	<i>1924. I. 1. – 1924. VI. 18</i>
<i>Szabó György (helyettes mb.)</i>	<i>1924. VI. 18. – 1925. I. 17.</i>
<i>Dr. Medveczky Károly (mb.)</i>	<i>1925. I. 17. – 1929. I. 4.</i>
<i>Dr. Nyireő István (mb.)</i>	<i>1929. I. 4. – 1932. II. 10.</i>
<i>Dr. Medveczky Károly (helyettes mb.)</i>	<i>1929. I. 4. – 1929. IV. 4.</i>
<i>Dr. Nyireő István³</i>	<i>1932. II. 10. – 1944. IX. 27. (1945. VIII. 14.)</i>
<i>Szabó György (helyettes mb.)</i>	<i>1944. IX. 27. – 1945. III. 26.</i>
<i>Dr. Kondor Imre (mb.)</i>	<i>1945. III. 26. – 1946. III. 28.</i>
<i>Dr. Kondor Imre</i>	<i>1946. III. 28. – 1947. IX. 10.</i>
<i>Dr. Hankiss János (mb.)</i>	<i>1947. II. 8. – 1947. IV. 21.</i>
<i>Dr. Csúry István (mb.)</i>	<i>1947. V. 31. – 1949. IV. 21.</i>
<i>Dr. Kovács Máté</i>	<i>1949. IV. 21. – 1956.</i>

³Nyireő István hivatalosan 1945. aug. 14-ig (felmentéséig) volt könyvtárigazgató, gyakorlatilag Debrecenből való távozásáig, 1944. szept. 27-ig vezette a könyvtárat.

Mudrák József *A Debreceni Egyetemi Könyvtár tisztviselői...*

Könyvtárőr (könyvtárnok)

Dr. Csige Varga Antal	1916. III. 16. – 1921. I. 25.
Dr. Uzonyi Ferenc	1922. XI. 30. – 1923.
Dr. Medveczky Károly	1925. I. 17. – 1929. IV. 4.
Szabó György	1926. II. 23. – 1947. IV. 30.
Dr. Nyireő István	1929. I. 4. – 1945. VIII. 14.
Dr. Kondor Imre (beosztott)	1945. II. 12. – 1945. III. 25.

Alkönyvtárnok

Szele György	1942. I. 1. – 1944. X. 9. (1945. XI. 30.) ⁴
--------------	--

Könyvtári segédőr

Szele György	1941. XI. 10. – 1941. XII. 31.
Dr. Kondor Imre	1943. I. 1. – 1943. II. 13.
Dr. Lakner Ilona	1944. I. 1. – 1944. X. 9.
Dr. Lakner Ilona	1945. IV. 22. – 1951. IV. 7.(†)
Szabó István	1945. IX.(?) – 1946. III. 13.

Könyvtártiszt

Szabó György	1918. VI. 3. – 1926. II. 23.
Dr. Szabó Pál	1922. XI. 30. – 1929. I. 4.
Köloné Gézáné Maksay Mária	1926. VII. 19. – 1934. V. 31.
Szele György	1935. – 1941. XI. 10.
Agárdy Dezső	1942. II. 1. – 1944. X. 8.
Agárdy Dezső	1945. XI. 23. – 1950. V. 26.

Könyvtár kezelőtiszt

Köloné Gézáné Maksay Mária	1918. VI. 3. – 1926. VII. 16.
----------------------------	-------------------------------

Levéltári tiszt

Sarkady Ida	1945. VI. 30. – 1950. III. 14.
-------------	--------------------------------

Levéltári segéd tiszt

Sarkady Ida	1941. VII. 1. – 1945. VI. 30.
-------------	-------------------------------

⁴Szele Györgyöt 1945. nov. 30-val nyugdíjazták, de gyakorlatilag 1944. okt. 9-ig teljesített szolgálatot.

Könyvtári segédtsízt

Szele György	1926. II. 23. – 1927. X. 28.
Szele György	1928. X. 8. – 1935.
Agárdy Dezső	1935. – 1942. I. 31.
Dr. Pfeiffer Károly	1935(?) – 1939. II. 8.
Dr. Fazakas József	1939. VII. 1. – 1939. IX. 28.

Irodafőtiszt

Belényessy Lászlóné Balogh Ilona	1947. II. 1. – 1950(?)
----------------------------------	------------------------

Irodatiszt

Édes Karola (ideiglenes)	1926. VI. 21. – 1927. I. 24.
--------------------------	------------------------------

Könyvtári gyakornok

Dr. Uzonyi Ferenc	1919. III. 1. – 1922. VIII. 9.
Dr. Szabó Pál	1919. III. 1. – 1922. XI. 30.
Szele György	1919. III. 1. – 1926. II. 23.
Agárdy Dezső	1926. VII. 16. – 1935.
Dr. Tankó Béláné Dr. Pap Katalin	1935. – 1944. X. 9.
Sarkady Ida	1941. I. 1. – 1941. VI. 30.
Szabliński László	1941. VII. 19. – 1944. VI. 17.
Szablińskiné Juhász Ágnes	1944. VII. – 1944. X.
Dr. Kondor Imre	1942. I. 24. – 1942. XII. 31.
Dr. Lakner Ilona	1942. VI. 27. – 1943. XII. 31.
Szabó István	1943. VI. 30. – 1944. X. 8.
Dr. Tankó Béláné Dr. Pap Katalin	1945. V. 6. – 1949(?)

Beosztott gimnáziumi tanár (főiskolai képesítésű gyakornok)

Dr. Pakucs Béla	1939. IX. 22. – 1939. XI. ⁵
Dr. Kristóf Árpád	1940. I. 8. – 1941. V. 12.
Dr. Kondor Imre	1940. IV. 4. – 1942. I. 24.
Szabó Etelka	1941. I. 1. – 1946. VII. 1.
Dr. Lakner Ilona	1941. V. 14. – 1942. VI. 27.
Dr. Benedek András	1945. II. 12. – 1945. VI. 12.

⁵ Betegsége, majd katonai szolgálata miatt ténylegesen könyvtári szolgálatot nem teljesített.

ÁDOB-gyakornok

Dr. Tankó Béláné Dr. Pap Katalin	1934. III. 15. – 1935.
Dr. Kondor Imre	1935. XII. 15. – 1940. IV. 4.
Dr. Fazakas József	1938. I. 1. – 1939. VII. 1.
Létay Ida	1939. IX. 2. – 1941. V. 29.
Dr. Pankotay Ella	1941. V. 15. – 1942(?)

Könyvtári asszisztens

Dr. Csúry István	1946. IV. 8. – 1950.
Dr. Várady-Szabó László	1947. IV. 20. – 1950.
Dr. Julow Jenő	1947. XII. 19. – 1950. V. 26.
Dr. Juhász Izabella (ideiglenes)	1948. I. 1. – 1948. VII. 23.
Dr. Juhász Izabella	1948. VII. 23. – 1950.
Dr. ifj. Szentpétery Imre	1948. VIII. 30. – 1948. IX. 6.
Dr. Murányi József	1948. XI. 20. – 1950. VI. 30.

Kezelő

Várady Gizella (Uzonyi Ferencné)	1923. V. 24. – 1931. V. 31.
----------------------------------	-----------------------------

Kezelő gyakornok

Puskás Mária	1919. X. 14. – 1921. IX.(?)
--------------	-----------------------------

Díjnok

Balogh Ilona	1916. V. 1. – 1917. XI. 30.
Kurdivs Margit (önkéntes)	1916. V. 24. – 1916. VII. 1.
Kurdivs Margit	1916. VII. 1. – 1918. VII. 31.
Kövendi Dénes	1916. IX. 1. – 1917. VII.
Szabó Katalin	1917. VIII. 31. – 1919. III. 1.
Mihalovich Szűts Margit	1917. VIII. 10. – 1918. I. 31.
Ferenczy Ilona	1917. VIII. 30. – 1918. IX. 1.
Kovács Mária	1918. I. 1. – 1919. III. 1.
Händel Mária (ideiglenes)	1918. II. 1. – 1919. III. 1.
Agárdy Dezső	1918. X. 1. – 1926. VII. 16.
Várady Gizella (ideiglenes)	1918. X. 16. – 1923. V. 24.
Farkas Ilona (ideiglenes)	1929. XII. 15. – ?

Dr. Pfeiffer Károly	1930. IV. 25. – 1935(?)
Sarkady Ida	1935. XI. 1. – 1940. XII. 31.
Szabó Etelka	1937. IX. 1. – 1940. XII. 31.
Dr. Pankotay Ella	1941. II. 7. – 1941. V. 15.

Önkéntes (ingyenes) könyvtári gyakornok

Fazakas József	1930. IX. 1. – 1937. XII. 31.
Kondor Imre	1932. IX. 1. – 1935. XII. 15.
Bácsy Ernő	1933. III. 20. – 1934. IX.
Pap Katalin	1933. III. 20. – 1934. III. 15.
Balázsi Berta	1935. XI. – ?
Szabó Etelka	1936. II. 1. – 1937. VIII. 31.
Otrokocsi Nagy Gábor	1937. X. 1. – ?
Fazakas Sándor	1937. XI. 1. – ?
Szabó István	1943. II. 15. – 1943. VI. 30.
Csűry István	1945. IV. 10. – 1946. IV. 8.
Várady-Szabó László	1945. IV. 10. – 1947. IV. 20.
Dr. Juhász Izabella	1947. IV. 12. – 1947. XII. 31.

Beosztott állami tanítónő

Harsányi Gézáne Legeza Margit	1920. VI. 1. – 1922. VII. 4.
Nagy Mária	1920. VII. 14. – 1922. VII. 4.

Agárdy Dezső (Hajdúszoboszló, Hajdú vm., 1887. máj. 11. – Debrecen, 1970. máj. 9.) KÖNYVTÁRTISZT, könyvtári segédtsízt, könyvtári gyakornok, díjnok. – Ref. Szülei: A. Lajos ref. egyházi főpénztáros, Balaton Eszter. – A kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem jogi karán tanult pár félévet, majd 1916. márc. 27-től a kolozsvári egyetemi könyvtár napidíjas gyakornoka. 1918. okt. 1-jétől a Debreceni Tudományegyetem kialakuló könyvtárában díjnok, 1926. júl. 16-tól könyvtári gyakornok. 1935-től könyvtári segédtsízt, 1942. febr. 1-jétől 1944. okt. 8-ig könyvtártízt. A II. világháború után 1945. nov. 23-tól ismét könyvtártízt. 1950. máj. 26-án azonnali hatállyal felmentették, rendelkezési állományba helyezték, majd nyugdíjazták. 1965-ig még nyugdíjasként továbbra is dolgozott az Egyetemi Könyvtárban.

Egy. Alkalmazottak 1943., DEK Személyi dosszié I. d. (604.), Rekt. Ikt. 91/1918–19., 1715/1921–22., 2624/1936–37., 1092/1945–46., 2981/1948–49. és 1866/1949–50. etsz.

Mudrák József *A Debreceni Egyetemi Könyvtár tisztviselői...*

Bácsy Ernő (Karcag, Jász-Nagykun-Szolnok vm., 1910. dec. 31. – ?) ÖNKÉNTES GYAKORNOK. – Ref. Szülei: B. Károly kereskedő, Külkey Vilma. – Gimnáziumi tanulmányait Karcagon végezte, majd 1929-től a debreceni Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt (közben áll. ösztöndíjjal Bécsben és Heidelbergben is tanult), ahol 1934-ben magyar–német szakos tanári oklevelet szerzett és német nyelvészetből doktorált. 1933. márc. 20-tól a debreceni Egyetemi Könyvtárnál önkéntes gyakornok, 1934 szeptemberétől a Germán Philológiai Szemináriumnál ÁDOB-gyakornok 1935. szept. 1-ig, amikor is a budapesti ref. gimnázium tanára lett. 1933–1937 között ref. teológiai és assziriológiai tanulmányokat folytatott Debrecenben és Budapesten. – Felesége Kósa-Szabó Erzsébet (szül. Kállósemjén, Szabolcs vm., 1912. okt. 20.) szintén debreceni bölcsészhallgató. – Disszertációjában a rajnai oklevélnyelvet mutatta be 1500-ig, de később írt az asszír-babilóni oktatásról is.

Gulyás I. 1010–1011. és XVI. 1079.pp., BTK Anyakönyvek.

Balácsi Berta (Tiszaszalka, Bereg vm., 1912. febr. 17. – ?) ÖNKÉNTES GYAKORNOK. – Ref. Apja: B. Bálint kisbirtokos. – 1930-tól a debreceni Tisza István-Tudományegyetem bölcsészhallgatója volt, ahol 1935-ben szerzett történelem–földrajz szakos tanári oklevelet. 1935 novemberétől 1937 nyaráig a debreceni Egyetemi Könyvtárban önkéntes gyakornok volt.

Rekt. Ikt. 3410/1936–37. etsz., BTK Anyakönyvek.

Balogh Ilona (? – ?) DÚNOK. – Életrajzi adatai ismeretlenek. Tanítónői oklevelet szerzett. 1916. máj. 1-jétől 1917. nov. 30-ig a debreceni Egyetemi Könyvtár díjnoka volt.

Évkönyv 1916/17. 116.p., Rekt. Ikt. 807/1915–16. és 220/1917–18. etsz.

Belényessy Lászlóné beődi Balogh Ilona (kb. 1945-ig: Petry Béláné) (Debrecen, 1907. máj. 14. – ?) IRODAFŐTISZT. – R. kat. Szülei: beődi Balogh Vilmos köztisztviselő, bocsári Mocsáry Fanny. – A debreceni Tisza István-Tudományegyetemen 1925. ápr. 1-től az Egyetemi Gyógyszertárban szegődményes, 1926. okt. 1-jétől díjnok, 1934. okt. 1-jétől ugyanez a Gazdasági Hivatalban, 1940. júl. 26-tól szintén díjnokként a Diákjóléti Irodában dolgozott, 1943. febr. 3-tól kezelőnő ugyanitt. 1947. febr. 1-jétől az Egyetemi Könyvtárnál irodafőtitzt kb. 1950-ig. – 1933. jún. 27-én férjhez ment Petry Bélához (akitől utóbb elvált), gyermekük: Petry Katalin (szül. 1934. júl. 13.). 1945 után férjhez ment Belényessy Lászlóhoz és a továbbiakban az új férjezett nevét használta.

Egy. Alkalmazottak 1943., Nyilvántartási lapok 1942., Rekt. Ikt. 1373/1942–43., 1650/1942–43., 1723/1947–48. és 2981/1948–49. etsz.

Benedek András (Budapest, 1913. jún. 21. – Budapest, 1995. dec. 10.) BEOSZTOTT GIMNÁZIUMI TANÁR. – Ref. Szülei: kisbaczoni Benedek Marcell irodalomtörténész, író, Győri Lujza. Nagyapja: kisbaczoni Benedek Elek meseíró. Öccse: B. István (szül. Budapest, 1915. jan. 17.) orvos, művelődéstörténész. – A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészhallgatója volt, ahol 1936-ban magyar–francia szakos tanári oklevelet szerzett és francia irodalomtörténetből doktorált. 1935–36-ban áll. ösztöndíjjal a párizsi Sorbonne-on tanult. 1937-től a budapesti Egyetemi Könyvtárnál berendelt gimnáziumi tanár. 1945. febr. 12-én áthelyezték a debreceni Egyetemi Könyvtárhoz, majd jún. 12-én visszahelyezték budapesti állásába. 1945-től 1979-es nyugdíjazásáig a Nemzeti Színház dramaturgja volt. – Drámákat, bábjátékokat, mesejátékokat írt, emellett színháztörténeti tanulmányai is jelentek meg. Jelentősek műfordításai is.

ÚMÉL. I. 612–613.pp., Ki-Kicsoda (1994) 86.p., (2000) I. XIII.p., Gulyás II. 1037.p., ÚMIL. I. 204.p., Rekt. Ikt. 692/1944–45. és 1855/1944–45. etsz.

Csige Varga Antal; *Cs. Varga Antal* (Hajdúböszörmény, Hajdú vm., 1887. jan. 11. – ?) MB. KÖNYVTÁRIGAZGATÓ, könyvtárőr. – Ref. Szülei: Csige Varga Sámuel földműves, Csige Varga Mária. – A gimnáziumot Hajdúböszörményben végezte, majd a Budapesti Tudományegyetem jogi karán tanult (egy félévet Bonnban is végzett), ahol 1909-ben szerzett jog- és államtudományi doktorátust. 1906-tól a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumban dolgozott, 1911-től beosztott segédtanfelügyelőként. 1916. márc. 16-án kinevezték a Debreceni Tudományegyetem alakuló könyvtárához könyvtárórré és egyben az igazgatói teendők ellátásával is megbízták. Mivel a Tanácsköztársaság idején tervezetet készített a debreceni magánkönyvtárak köztulajdonba vételéről, 1920-ban fegyelmi eljárást indítottak ellene, majd 1921. jan. 25-én felmentették könyvtárőri és mb. könyvtárigazgatói állásából és Gyulára a Békés vármegyei Szabadoktatási Bizottság titkárának nevezték ki. 1922-ben nyugdíjba vonult és Gyulán ügyvédi irodát nyitott, illetve a gyulai Kultúra Könyvnyomda és Lapkiadó Rt. vezetőségében vállalt vezető szerepet. A harmincas években a helyi Kisgazdapárt irányítója. 1944. okt. 7–29. között a gyulai városi rendőrség újjászervezője és vezetője, 1944. okt. 25-től 1945. márc. 17-ig Békés vármegye közigazgatási főnöke (tkp. alispánja). További sorsa ismeretlen. – 1916. nov. 11-én vette feleségül Neumann Máriát (Neumann György gyulai mészáros leányát), gyermekeik: Izabella (szül. 1918. febr. 28.) Bárány Gyula államépítészeti mérnök felesége; Edit (szül. 1919.) sarkadi Márky Tamásnak, Márky Barnabás alispán fiának a felesége. – Főként közoktatásüggyel foglalkozott (pl. *A közoktatás kulturális és nemzeti feladatai*), de Japánról is írt egy könyvet. 1926-ban a *Békés-Bihari árvízkönyv* összeállítója.

Gulyás IV. 936–937.pp., Héjja: Békés 74–76.pp., Rekt. Ikt. 693/1915–16., 558/1918–19., 1049/1919–20. és 1104/1920–21. etsz.

Csúry István (Mikola, volt Szatmár vm., Románia, 1921. júl. 2. – Debrecen, 1980. dec. 3.) MB. KÖNYVTÁRIGAZGATÓ, könyvtári asszisztens, önkéntes gyakornok. – Ref. Szülei: Cs. Bálint nyelvészprofesszor, debreceni egyetemi nyilvános rendes tanár, egri Magoss Erzsébet. – Középiskolai tanulmányait Kolozsvárott végezte, majd 1940–44 között Eötvös-kollégistaként a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészhallgatója volt. A II. világháborús események miatt tanulmányait a Debreceni Tudományegyetemen fejezte be, ahol 1945-ben magyar–német szakos tanári oklevelet szerzett, majd 1946-ban magyar irodalomból doktorált. A debreceni Egyetemi Könyvtárban 1945. ápr. 10-től önkéntes gyakornok, 1946. ápr. 8-tól könyvtári asszisztens, majd 1950-től osztályvezető. 1947. máj. 31-től a távollévő és politikai tevékenységet folytató Kondor Imre helyett megbízott könyvtárigazgató 1949. ápr. 21-ig, az új igazgató, Kovács Máté kinevezéséig. Kovács Budapestre távozása után, annak javaslatára 1956. okt. 8-tól haláláig a könyvtár igazgatója (1977-től főigazgatója). Nevéhez fűződik a debreceni Egyetemi Könyvtár II. világháború utáni felfejlesztése, a modern tudományos alapokra helyezett könyvtárosi munka bevezetése (szakreferensi rendszer), a gyűjtemény kibővítése, szakkönyvtárak, különgyűjtemények létrehozása, a nemzeti könyvtári jelleg megszerzése, külföldi kapcsolatok kialakítása, stb. 1972–75 között a magyarországi egyetemi könyvtárak szakfelügyelője volt. 1972-ben Szabó Ervin-emlékéremmel tüntették ki. – Felesége Kató Klára könyvtáros volt, fia: Cs. István nyelvész, debreceni francia tanszékvezető docens. – Könyvtártudományi munkái (*A hazai könyvtárvizsgálatok időszerű kérdései; A vidéki szakkönyvtár ellátásának néhány kérdéséről; A munkaszervezés helyzete és problémái a hazai tudományos könyvtárakban*, stb.) mellett ismeretelmélettel és irodalomszociológiával foglalkozott. Disszertációjában Móricz Zsigmond társadalomszemléletét elemezte.

ÚMÉL. I. 1198.p., Gulyás IV. 1195.p., Gomba: Csúry I–X.pp., DEK Személyi dosszié IV. d. (607.), Rekt. lkt. 1723/1947–48., 2887/1947–48. és 2981/1948–49. etsz.

Cs. Varga Antal → Csige Varga Antal

Édes Karola (Debrecen, 1893. dec. 18. – ?) IRODATISZT. – Ref. Apja: É. Béla MÁV-főellenőr. – A Debreceni Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karának Dékáni Hivatalában 1915. márc. 1-jétől ideiglenes, júl. 19-től kinevezett díjnok, 1918. márc. 4-től ideiglenes kezelő, 1923. jan. 11-től írógépkézelő, majd irodasegéd-tiszt, végül 1926. jún. 14-től irodatiszt. 1926. jún. 21-én ugyanilyen minőségben áthelyezték az Egyetemi Könyvtárhoz, de ott nem voltak megelégedve a munkájával, így 1927. jan. 24-én a pécsi Erzsébet Tudományegyetemre került át. – Később a nyugdíjas Teghze Gyula jogászprofesszor felesége lett.

Évkönyv 1921/22. (melléklet), Rekt. lkt. 1527/1926–27. és 905/1939–40. etsz., BTK Anyakönyvek.

Farkas Ilona (Kuntner Róbertné) (Kunmadaras, Jász-Nagykun-Szolnok vm., 1896. máj. 10. – ?) KEZELŐ, díjnok. – R. kat. Szülei: F. Sándor, Veress Róza. – 1929. júl. 1-jétől a debreceni Tisza István-Tudományegyetem Gazdasági Hivatalában díjnok, 1943. febr. 12-től 1950-ig(?) kezelő. 1929. dec. 15-től pár hétig ideiglenesen az Egyetemi Könyvtárban dolgozott. – 1910. nov. 5-én ment férjhez Kuntner Róberthez (utóbb elváltak), gyermekeik: Ilona (szül. 1911.) és Ernő (szül. 1917.). Egy. Alkalmazottak 1943., Nyilvántartási lapok 1942., Rekt. Ikt. 1712/1942–43. etsz.

Fazakas József (Kolozsvár, Kolozs vm., 1910. márc. 11. – Budapest, 2005. okt. 3.) LEKTOR, könyvtári segédtsízt, ÁDOB-gyakornok, önkéntes gyakornok. – Ref. Szülei: F. József magyar–német szakos kolozsvári, majd debreceni gimnáziumi tanár, Straub Zsuzsanna. Testvérei: F. Katalin (szül. Kolozsvár, 1911. okt. 14.) matematika–fizika szakos debreceni bölcsészhallgató, később debreceni középiskolai tanár; F. György (szül. 1913. jan. 2.) a budapesti Műegyetemen szerzett mérnöki oklevelet, majd Budapesten dolgozott főmérnöként; Sándor (szül. Kolozsvár, 1914. szept. 9.) 1932–1936 között debreceni joghallgató, önkéntes könyvtári gyakornok. – 1928-tól a debreceni Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1934-ben szerzett magyar–francia szakos tanári oklevelet, majd 1936-ban francia irodalomtörténetből doktorált. 1929 nyarán párizsi ösztöndíjas, 1931 őszi szemeszterét a Sorbonne-on töltötte. A debreceni Egyetemi Könyvtárban 1930. máj. 26-tól 1937. szept. 15-ig önkéntes gyakornok (1935. szept. 1-jétől órabéres segédmunkatársként). 1937-ben elvégezte a Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesületének szaktanfolyamát az Országos Széchényi Könyvtárban. 1937. szept. 23-tól dec. 30-ig a békési ref. főgimnázium óraadó tanára. Ezután ismét az Egyetemi Könyvtárban dolgozott, 1938. jan. 1-jétől ÁDOB-gyakornok, 1939. júl. 1-jétől szept. 28-ig könyvtári segédtsízt. Emellett 1936. jan. 1-jétől 1937. okt. 19-ig az egyetem román lektora, majd ismét lektor 1938. szept. 1-jétől 1939. szept. 28-ig, amikor is áll. gimnáziumi tanárként a fogalmazói beosztásban a Miniszterelnökség Tájékoztató Osztályára rendelték, később a Nemzetiségpolitikai Osztályra helyezték át. 1944. november 21-én a Magyar Nemzeti Múzeum Országos Széchényi Könyvtárába került át, ahol 1945 decemberében alkönyvtárnok, később könyvtárnok, tudományos munkatárs, majd főmunkatárs lett. 1947-től a könyvtár régi könyvgyűjteményéhez (később: Régi és Ritka Nyomtatványok Tára) osztották be. Elsősorban a Régi Magyar Könyvtár (RMK) állományának feltáráásával, már ismert és addig ismeretlen nyomtatványainak bibliográfiai leírásával, cédulakatalógusának és példánykataszterének elkészítésével, valamint töredék, csonka, anonym és pseudoanonym könyvek meghatározásával foglalkozott. E tevékenységével a Régi Magyarországi Nyomtatványok (RMNy) című retrospektív bibliográfiai sorozatot gondozó munkacsoportba kapcsolódott be. A 16. századi külföldi, nem magyar nyelvű könyvek (Antiqua-gyűjtemény) katalogizálásában is közreműködött.

Mudrák József *A Debreceni Egyetemi Könyvtár tisztviselői...*

Segédletet készített a régi román cirillica-művek feldolgozásához. Bibliográfiai, nyomdatörténeti és vízjeltudományi kutatásokat végzett, számos publikációja jelent meg e témákban. 1973. január 1-jei nyugdíjazását követően is dolgozott az RMNy munkacsoportban egy évtizeden keresztül, továbbá vízjeltudományi, valamint régi román könyvekről szóló előadásokat tartott a Könyvtártudományi és Módszertani Központ egyházi könyvtárosok számára rendezett tanfolyamán. Az OSzK 2000-ben Bibliothecarius Emeritus címet adományozott neki. – 1938. szept. 22-én vette feleségül Csürös Mártát. Második feleségével, Tankó Margittal 1944. szeptember 7-én házasodott össze, gyermekeik: László (1947. január 15.), Béla (1950. március 30.). – Disszertációjában Maurice Maeterlinck színházával foglalkozott, később könyvtörténeti írásokat publikált (pl. A magyar papírtörténeti irodalom bibliográfiája; Pótlások Szabó Károly Régi Magyar Könyvtárának I–III. kötetéhez; Egykorú törvénykiadványaink 1595-től 1688-ig).

Ped. Arcképcsarnok (2004) 61–64.pp., Gulyás VIII. 456.p., Rekt. lkt. 2624/1936–37., 3410/1936–37. és 4074/1938–39. etsz., BTK Anyakönyvek, Fazakas Gergely Tamás közlése.

Fazakas Sándor (Kolozsvár, Kolozs vm., 1914. szept. 9. – Budapest, 1992. jan. 16.) ÖNKÉNTES GYAKORNOK. – Ref. Szülei: F. József magyar–német szakos kolozsvári, majd debreceni gimnáziumi tanár, Straub Zsuzsanna. Testvérei: F. József (szül. Kolozsvár, 1910. márc. 11.) magyar–német szakos debreceni bölcsészhallgató, később egyetemi román lektor, könyvtári segédtsízt, majd az OSzK könyvtárosa; F. Katalin (szül. Kolozsvár, 1911. okt. 14.) matematika–fizika szakos debreceni bölcsészhallgató, később debreceni középiskolai tanár; F. György (szül. 1913. jan. 2.) a budapesti Műegyetemen szerzett mérnöki oklevelet, majd Budapesten dolgozott főmérnökként. – A debreceni áll. Fazakas Mihály főreáliskolában érettségizett, majd 1932-től a Tisza István-Tudományegyetem jogi karán tanult, ahol 1936-ban szerzett jogtudományi doktorátust. 1937. nov. 1-jétől pár hétig önkéntes gyakornok az Egyetemi Könyvtárban. Végzés után a MÁV szolgálatában állott. 1940-ben a debreceni üzletvezetőség Kolozsvárra helyezte, ahonnan 1944 őszén kellett eltávoznia. A II. vh. után a MÁV vezérigazgatójának titkára, majd MÁV főtanácsos. 1956-ban a MÁV Munkástanácsának elnöke. 1956 után a MÁV Közlekedéstudományi Intézetébe helyezték át, ahol később osztályvezető lett. Nyugdíjasként az MTA műszaki osztályának osztálytitkára volt. – 1941 júniusában feleségül vette Vály Gabriellát, gyermekeik: Éva (1942. május 8.), Sándor (1946. május 4.). Második felesége: Tömösváry Hanna.

Ped. Arcképcsarnok (2004) 64.p., Jogi Anyakönyvek., Fazakas Gergely Tamás közlése.

Ferenczy Ilona (? – ?) DÍJNOK. – Életrajzi adatai ismeretlenek. Svájcban a „Sacre Coeur”-intézetben tanult, majd a debreceni Svetits egyéves kereskedelmi tanfolyamát

végezte el. 1916. szept. 4-től a Debreceni Első Takarékpénztár alkalmazottja volt. 1917. aug. 30-tól 1918. szept. 1-jei lemondásáig a debreceni Egyetemi Könyvtár díjnoka.
Rekt. lkt. 1160/1916–17. etsz.

Haendel Mariska → Händel Mariska

Hankiss János (Budapest, 1893. szept. 21. – Budapest, 1959. ápr. 28.) MB. KÖNYVTÁRIGAZGATÓ. – Ág. ev. Szülei: H. János fővámigazgató, helyettes államtitkár, nemes Gebhardt Antónia. Öccse H. Szilárd (szül. Budapest, 1898.) vegyész mérnök, miniszteri tanácsos. – Egyetemi tanulmányait Budapesten, Genfben és Párizsban végezte, 1915-ben a budapesti egyetemen német–francia szakos tanári oklevelet szerzett és francia irodalomtörténetből doktorált. 1915. szept. 1-jétől az egri áll. főreáliskola helyettes, 1916. ápr. 8-tól rendes tanára, majd a Debreceni Tudományegyetemen 1916. szept. 1-jétől német (1923. ápr. 25-ig) és francia (1924. aug. 31-ig) lektor. 1919-ben „A francia irodalom története a XVIII. században” tárgy körből magántanárrá habilitáltak. 1919–20-ban Budapesten a Külügyminisztérium Tudományos Osztályán a békeszerződést előkészítő iroda francia részlegét vezette. 1920. szept. 16-tól ismét a debreceni egyetemen dolgozott mint a szervezés alatt álló francia tanszék helyettes tanára. 1923. márc. 29-én nevezték ki nyilvános rendes tanári rangban a Román Philológiai Szeminárium (Francia Tanszék) élére, 1929. márc. 19-én nyilvános rendes tanár lett. Számos esetben alkalmazták nyelvi tanszékek helyetteseként: 1938. márc. 7-től nov. 24-ig Benigny Gyula c. ny. rk. tanárral (Huss Richárd professzor szabadsága alatt) és 1941. febr. 17-től ápr. 26-ig Fest Sándor angolprofesszorral (Huss halála után) a német tanszékét, 1943. jan. 1-jétől jún. 30-ig (Pap Károly professzor nyugalomba vonulása után) a Magyar Irodalomtörténeti Szemináriumot, 1945. szept. 5-től 1946. aug. 31-ig Benigny Gyulával és (1946. jan. 26-i haláláig) Tankó Béla filozófiaprofesszorral (Fest halála után) az Angol Szemináriumot, 1946. szept. 3-tól dec. 31-ig az Olasz Intézetet helyettesítette, valamint 1946. szept. 3-tól 1947. dec. 31-ig olasz szakelőadó és 1947. szept. 1-jétől 1949. dec. 31-ig spanyol lektor is volt. 1927-ben Milleker Rezső földrajzprofesszorral megszervezte a debreceni Nyári Egyetemet, amelyet tizenhat éven át vezetett. Ugyanabban az évben a párizsi Sorbonne tiszteletbeli professzorává avatták. Az 1929–30-as tanévben a Bölcsészettudományi Kar dékánja volt. 1931-ben megszervezte Budapesten az első Nemzetközi Irodalomtörténeti Kongresszust és a Nemzetközi Irodalomtörténeti Társaság titkárává választotta. 1933 áprilisában a debreceni egyetemen megszervezte Millekerrel a Népművelési Kutató Intézetet, amelyet 1944-ig vezettek. 1942 szeptemberétől 1943 júniusáig az egyetemi Tanárképzőintézet elnöke. 1943 májusától 1944 júliusáig a Kállay-kormányban Szinyei Merse Jenő miniszter mellett a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium politikai államtitkára, majd az 1944–45-

ős tanévben a debreceni Tisza István-Tudományegyetem rektora. Mivel 1944 októberének elején Budapestre távozott (utasításokért a minisztériumba ment), 1945. máj. 5-én az egyetem vezetésére való alkalmatlanság miatt lemondatták a rektorságról. 1947. febr. 8-tól 1949. ápr. 21-ig (a politikusként tevékenykedő Kondor Imre helyett) megbízott egyetemi könyvtárigazgató is volt. 1949 végén tanszékének szüneteltetése miatt rendelkezési állományba került, majd 1950-tól az Egyetemi Könyvtárban dolgozott szakozóként, ő szervezte meg a könyvtár Zeneműtárát. 1938-ban a francia Becsületrend lovagkeresztjével tüntették ki, 1939-ben a Kisfaludy Társaság levelező tagja lett. A Debreceni Szemle (1927–44; Milleker Rezsővel, 1927–39) c. folyóirat, az Iskolánkívüli Népművelés (Milleker Rezsővel, 1928–30), a Kortársaink c. életrajzsorozat (I–X. 1928–35) szerkesztője, a Helicon (1938–44) c. nemzetközi irodalomelméleti folyóirat alapító szerkesztője, valamint a Magyar Lélek c. folyóirat (1939–44), a Fényjelek c. sorozat (Novagh Gyulával, 1940–44), a Forrás (1944 jún.–nov.) c. folyóirat szerkesztője is volt. – 1921. jún. 21-én vette feleségül Turchányi Ilonát, gyermekeik: János (szül. 1926. ápr. 10.) orvos, belgyógyász, író; Elemér (szül. 1928. máj. 4.) szociológus és Ilona (szül. 1929. nov. 6.) operaénekesnő. – Összehasonlító irodalomtudományi és irodalomtörténeti munkái (pl. *Európa és a magyar irodalom a honfoglalástól a kiegyezésig; A magyar irodalom Kelet és Nyugat közt*) mellett irodalomelméleti műveket (*Nemzetkép és irodalomkutatás*), műfordításokat, antológiákat (Berzsényi, Madách stb.) alkotott. Igazi kultúrdiplomata volt (műve: *A kultúrdiplomácia alapvetése*); előadásokkal, francia (*Panorama de la littérature hongroise contemporaine; Précis de la littérature hongroise*) és olasz (*Storia della letteratura ungherese; Il genio ungherese*) nyelvű könyveivel a magyar kultúra külföldi megismertetését szolgálta. Élete vége felé zenetörténettel foglalkozott (*Liszt Ferenc, az író; Liszt Ferenc válogatott írásai*).
Ped. Arcképcsarnok (2004) 86–89.pp., KMK. I. 361.p., ÚMÉL. III. 100–101.pp., Gulyás XII. 524–30.pp., ÚMIL. II. 827–828.pp., Évkönyv 1941/42. 224–225.pp., Egy. Alkalmazottak 1943., Nyilvántartási lapok 1943., BTK 176/1944–45. és 236/1944–45. sz., Rekt. lkt. 2741/1923–24. etsz.

Harsányi Gézáne Legeza Margit (? – ?) BEOSZTOTT ÁLL. TANÍTÓNŐ. – Életrajzi adatai ismeretlenek. Mint menekült oroszvégi (Bereg vm.) áll. népiskolai tanítónőt a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 1920. júl. 1-jén a debreceni Egyetemi Könyvtárhoz osztotta be szolgálattételre, majd 1922. júl. 4-én elbocsátotta.
Rekt. lkt. 1254/1919–20. és 2315/1921–22. etsz.

Händel Mariska; *szepesváraljai Haendel Mária* (Selmechánya, Hont vm., 1901. aug. 14. – ?) DÍJNOK. – Ág. ev. Szülei: szepesváraljai Haendel Vilmos jogászprofesszor, debreceni egyetemi nyilvános rendes tanár, Schönua Mária. Öccse: ifj. Haendel Vilmos (szül. Debrecen, 1903. nov. 22.) miskolci ág. ev. jogakadémiai tanár, szegedi egyetemi magántanár. – A selmechányai felsőbb leányiskolát, majd egyéves női

kereskedelmi tanfolyamot végzett. 1918. febr. 1-jétől 1919. márc. 1-ig a debreceni Egyetemi Könyvtárban ideiglenes díjnok, majd 1919. márc. 3-tól 1920. jún. 1(?)-jéig az orvoskari Dékáni Hivatalban díjnok. – Férje vitéz kisszeri Olsavszky Gyula huszárezredes, fiuk: Gyula (szül. Debrecen, 1922. jún. 3.) 1940–1944 között debreceni joghallgató.

Rekt. Ikt. 728/1917–18. etsz., Jogi Anyakönyvek.

Juhász Izabella (Debrecen, 1923. nov. 30. – ?) KÖNYVTÁRI ASSZISZTENS. – Ref. Szülei: J. Géza, a Dóczi Leánygimnázium tanára, majd egyetemi nyilvános rendes tanár, irodalomprofesszor, Gulyás Margit középiskolai tanár. Nagybátyja Gulyás Pál költő. – 1941-től a debreceni Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1945-ben magyar irodalomból doktorált, majd 1946-ban magyar–francia szakos tanári oklevelet szerzett. Az Egyetemi Könyvtárban 1947. máj. 1-jétől ideiglenes gyakornok, 1948. jan. 1-jétől ideiglenes asszisztens, 1948. júl. 23-tól kinevezett könyvtári asszisztens. 1949. szept. 1-jétől szeptember végéig a megszűnőben lévő Népművelési Kutató Intézet díjtalan gyakornoka is volt. – Disszertációjában Gulyás Pál életével és költészetével foglalkozott.

Rekt. Ikt. 2475/1947–48. etsz., BTK Anyakönyvek.

Julow Jenő (Debrecen, 1890. ápr. 15. – ?) KÖNYVTÁRI ASSZISZTENS. – Ág. ev. Szülei: J. Lajos iparos, Wlassák Lujza. – 1910-ben kereskedelmi akadémiát végzett, majd a Budapesti Tudományegyetem jogi karán tanult, ahol 1914-ben szerzett jogi doktorátust. 1912-ben Londonban fonetikai előadásokat hallgatott. 1920–21-ben négy féléven át a Debreceni Tudományegyetem bölcsészkarán tanult. 1921-től Debrecenben ügyvéd, illetve 1929–1937 között a debrecen-pallagi mezőgazdasági akadémia mb. tanára, a jogi és közigazgatási tanszéket vezette. 1939-től bíró, 1942-től az újvidéki keleti kereskedelmi akadémia jogi tanszékét vezette főiskolai tanárként. 1947. dec. 19-től a debreceni Egyetemi Könyvtárban könyvtári asszisztens (beosztott főiskolai tanár). 1950. máj. 26-án azonnali hatállyal felmentették és rendelkezési állományba helyezték.

Rekt. Ikt. 1723/1947–48., 2287/1947–48., 2981/1948–49. és 1868/1949–50. etsz., BTK Anyakönyvek.

Kondor Imre (Érmihályfalva, Bihar vm., 1911. jan. 3. – Budapest, 1990. júl. 19.) KÖNYVTÁRIGAZGATÓ, beosztott könyvtárnok, könyvtári segédőr, könyvtári gyakornok, beosztott gimnáziumi tanár, ÁDOB-gyakornok, önkéntes gyakornok. – Ref. Szülei: K. Imre debreceni MÁV gépfelvigyázó, Szabó Erzsébet. – Középiskolai tanulmányait a debreceni Református Kollégium gimnáziumában végezte, majd 1929-től a debreceni Tisza István-Tudományegyetem magyar–latin szakos hallgatója volt, ahol 1934-ben filozófiából doktorált. 1932. szept. 1-jétől a Bölcsészeti (filozófiai) Szeminárium díjtalan gyakornoka, 1939. szept. 1-jétől

Mudrák József *A Debreceni Egyetemi Könyvtár tisztviselői...*

fizetéstelen tanársegéde, 1947. szept. 1-jétől fizetéstelen adjunktusa. Emellett az Egyetemi Könyvtárban dolgozott: 1932. szept. 1-jétől önkéntes gyakornok, 1935. dec. 1-jétől ÁDOB-gyakornok, 1940. máj. 1-jétől beosztott gimnáziumi tanár, 1942. jan. 1-jétől könyvtári gyakornok, 1943. jan. 1-jétől könyvtári segédőr. 1941-ben „Az újkori filozófiatörténet rendszertani vonatkozásai” tárgykeréből magántanárrá habilitáltak. 1943. febr. 1-jétől 1945. febr. 1-ig a kassai városi könyvtár igazgatója. 1945-től a Nemzeti Parasztpárt tagjaként nemzetgyűlési képviselő, résztvett az igazolóbizottságok munkájában. Közben 1945. febr. 12-től ismét a debreceni Egyetemi Könyvtárban dolgozott beosztott könyvtárnokként, 1945. márc. 26-tól megbízott, 1946. márc. 28-tól kinevezett könyvtárigazgató (bár politikai elfoglaltságai miatt többnyire Hankiss János franciaprofesszor helyettesítette). 1947. szept. 10-én a filozófia nyilvános rendes tanára lett. 1949 végén politikai okokból eltávolították tanszékéről, és a budapesti Műszaki Egyetem könyvtárigazgatója lett. 1956-os szerepvállalásáért 1958-ban elbocsátották. Ezután az Országos Pedagógiai Könyvtárban dolgozott szakozóként 1976-os nyugdíjazásáig. 1976–1986 között a pedagógiai múzeumban teremőr volt. – 1941. jún. 21-én vette feleségül Kóréh Erzsébet tanítónőt, gyermekeik: Imre (szül. Debrecen, 1943. máj. 21.) fizikus és András (szül. 1945. ápr. 3.). – Filozófiatörténettel foglalkozott (pl. *Előtanulmányok a tragikum metafizikájához*), nagy összefoglaló munkája: *Az európai filozófia problémáinak története*.

Ki Kicsoda (2004) I. 885.p., ÚMÉL. III. 1058–1059.pp., Gulyás XVI. 961.p., Habilitációs életrajz (hiányos), Egy. Alkalmazottak 1943., Nyilvántartási lapok 1942., Rekt. lkt. 2349/1945–46. etsz., BTK Anyakönyvek.

Kovács Mária (? – ?) DÍJNOK. – Életrajzi adatai ismeretlenek. Polgári iskolai tanári oklevelet szerzett. A Debreceni Tudományegyetemen 1918. jan. 1-jétől 1919. márc. 1-ig az Egyetemi Könyvtárban, 1919. márc. 16-tól az orvoskari dékáni hivatalban díjnok. Később a Rektori Hivatalban díjnok, 1923. jan. 11-től kezelő, majd 1923. máj. 24-től írógépkézelő 1924. nov. 1-jéig, amikor is lemondott, mert a debreceni r. kat. elemi iskolához tanítónővé választották meg.

Rekt. lkt. 90/1918–19., 1131/1919–20. és 409/1924–25. etsz.

Kovács Máté (Hajdúszoboszló, Hajdú vm., 1906. nov. 11. – Budapest, 1972. aug. 23.) KÖNYVTÁRIGAZGATÓ. – Ref. Szülei: K. Máté földműves, Korpás Lídia. – Középsiskolai tanulmányait a hajdúszoboszlói polgári iskolában és a debreceni Fazekas Mihály Gimnáziumban végezte, majd 1925-től a Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1931-ben magyar–francia szakos tanári oklevelet szerzett, 1941-ben pedig magyar irodalomtörténetből doktorált (1927–28-ban és 1929–30-ban áll. ösztöndíjjal Párizsban tanult. 1931. szept. 1-jétől a nyíregyházi ág. ev. gimnázium, 1934. szept. 1-jétől az ottani fiú felsőkereskedelmi iskola helyettes tanára volt. 1935-ben visszakérült Debrecenbe: febr. 11-től a Fazekas Mihály, 1938. febr. 1-jétől az

egyetemi Gyakorló Gimnáziumban tanított. Megmaradt a kapcsolata az egyetemmel is: a Nyári Egyetem titkára, 1935. nov. 1-jétől 1943. aug. 31-ig a Francia Intézet fizetéstelen tanársegéde, ugyanakkor 1935. nov. 1-jétől 1937. szept. 30-ig és 1939. okt. 26-tól 1944 októberéig francia lektor. 1943. febr. 1-jétől a debreceni Tankerületi Főigazgatóság előadója, majd júl. 1-jétől az Országos Közoktatási Tanács ügyvezető igazgatója Budapesten. A II. világháború után mint a Nemzeti Parasztpárt tagja, 1945. ápr. 28-tól a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumban dolgozott, előbb a pedagógiai, majd 1946. febr. 1-jétől az elnöki főosztályt vezette, 1947. ápr. 14-től államtitkár (ugyanekkor országgyűlési képviselő is). A kommunista hatalomátvétel után nem maradhatott a minisztériumban, 1949. ápr. 21-én a debreceni egyetemi könyvtár igazgatójává nevezték ki, igazgatósága alatt fejlődött a gyűjtemény nemzeti könyvtárrá. Közben 1952-től 1954-ig az MTA Könyvtárát is vezette. 1956. okt. 1-jétől az ELTE Könyvtártudományi Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára volt. 1968-tól haláláig a Könyvtártudományi Tanulmányok szerkesztője. – 1932. júl. 11-én vette feleségül Török Ilonát, gyermekeik: Ágnes (szül. 1936.), Ilona (szül. 1938.) és Máté (szül. 1941.). – Eleinte Fazekas Mihállyal és XVIII. századi magyar irodalomtörténettel foglalkozott, majd teljesen a könyvtártudomány felé fordult munkássága (*A könyv és könyvtár a magyar társadalom életében I–II.; A könyvtárszociológia alapproblémái*).

Ped. Arcképcsarnok (2004) 133–135.pp., KMKA. I. 550.p., ÚMÉL. III. 1144–1145.pp., Gulyás XVII. 376.p., ÚMIL. II. 1213.p., Bényei: Kovács 8–48.pp., Egy. Alkalmazottak 1943., Nyilvántartási lapok 1942., Rekt. lkt. 2333/1948–49. etsz., BTK Anyakönyvek.

Kölönte Gézané Maksay Mária (Kolozsvár, Kolozs vm., 1890. jan. 24. – Budapest, 1967. ápr. 21.) KÖNYVTÁRTISZT, könyvtár kezelőtiszt. – Ref. Szülei: Maksay János ref. egyházi főszámvevő, Köleséri Mária. – A kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem könyvtárában volt fizetéstelen kezelő gyakornok, 1918. jún. 3-tól a Debreceni Tudományegyetem könyvtárában könyvtár kezelőtiszt, 1926. júl. 16-tól 1934. máj. 31-i nyugdíjazásáig könyvtártiszt. – 1918. aug. 10-én ment férjhez Kölönte Géza debreceni egyetemi quaestorhoz, gyermekeik: Sára (szül. Debrecen, 1919. okt. 7.) magyar–francia szakos debreceni bölcsészhallgató, Éva (szül. Debrecen, 1924. jan. 21.).

Évkönyv 1921/22. (Melléklet), Rekt. lkt. 1421/1917–18. etsz., Bereményi Gézané Balás Eszter közlése.

Kövendi Dénes (Kunmadaras, Jász-Nagykun-Szolnok vm., 1894. aug. 18. – Budapest, 1965. nov. 11.) DÍJNOK. – Ref. Szülei: K. Dénes kunmadarasi ref. lelkész, Szilágyi Róza. – Középkolai tanulmányait a debreceni Református Kollégium főgimnáziumában végezte. Az Eötvös Kollégium tagjaként a Budapesti Tudományegyetem bölcsészhallgatója volt, ahol 1917-ben szerzett görög–latin szakos tanári oklevelet, 1918-ban pedig görög filológiából doktorált. 1916. szept. 1-

Mudrák József *A Debreceni Egyetemi Könyvtár tisztviselői...*

jétől 1917 júliusáig a debreceni Egyetemi Könyvtárban díjnok. 1917 szeptemberétől a karcagi ref. gimnázium tanára, de az 1918-as őszirozsás forradalom melletti kiállása miatt 1919-ben elbocsátották. 1921-től a pápai, 1923-tól a kunszentmiklósi ref. gimnázium tanára volt. 1932–34 között Humboldt-ösztöndíjjal a frankfurti egyetemen tanult. Az 1930-as évek végén a pécsi egyetemen próbált magántanári képesítést szerezni, de megakadályozták. 1940-ben pályázott a megüresedett debreceni ógörög tanszékre, de csak második helyen jelölték. 1948-ban a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen „Görög filozófiatörténet” tárgykerből magántanárrá habilitáltak. 1949-től a budapesti Madách Imre Gimnázium tanára, majd 1951-től 1958-as nyugdíjazásáig az Országos Széchényi Könyvtár főmunkatársa volt. 1956-ban az irodalomtudomány kandidátusa lett. – 1918-ban vette feleségül Kurdits Margit tanítónőt, volt debreceni egyetemi könyvtári díjnokot. – Görög filozófiatörténettel foglalkozott, főleg Herakleitos és Platon műveivel, elsősorban Platon ideatanával. Lefordította Platon nyolc dialógusát és sajtó alá rendezte Arany János Arisztophanész-fordítását.

RÚL. XII. 686.p., Gulyás XVII. 530–531.pp., Kövendi: Kövendi 6–34.pp., Évkönyv 1916/17. 116.p., Rekt. Ikt. 220/1917–18. etsz.

Kristóf Árpád (? – ?) BEOSZTOTT GIMNÁZIUMI TANÁR. – Életrajzi adatai ismeretlenek. – 1940. jan. 8-án a makói tanfelügyelőségtől helyezték át a debreceni Egyetemi Könyvtárhoz beosztott gimnáziumi tanár (főiskolai képesítésű gyakornok) minőségben. 1941. márc. 12-én a minisztérium létszámfeletti egyetemi fogalmazó gyakornokká nevezte ki, de továbbra is a könyvtárban dolgozott. 1941. máj. 12-én áthelyezték a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemre segédfogalmazónak.

Rekt. Ikt. 1798/1939–40., 2189/1940–41. és 3713/1940–41. etsz.

Kurdits Margit (? – ?) DÍJNOK. – Ref. Apja ref. igazgató tanító Tiszaroffon (Jász-Nagykun-Szolnok vm.). – A debreceni ref. Dóczy Intézetben tanult, tanítónői oklevelet szerzett. 1916. máj. 24-től a debreceni Egyetemi Könyvtárban önkéntes, 1916. júl. 1-jétől 1918. júl. 31-ig díjnok. – 1918-ban férjhez ment Kövendi Dénes karcagi gimnáziumi tanárhoz (volt debreceni egyetemi könyvtári díjnokhoz).

Kövendi: Kövendi 8–9.pp.

Lakner Ilona (Újgyháza, Szeben vm., 1901. márc. 17. – Debrecen, 1951. ápr. 7.) KÖNYVTÁRI SEGÉDŐR, könyvtári gyakornok, beosztott gimnáziumi tanár. – R. kat. Szülei: L. Géza ítélőtáblai bírósági Debrecenben, Czigliényi Margit. Nővére: L. Sarolta (szül. Pécs, Baranya vm., 1898. okt. 15.) történelem–magyar szakos debreceni bölcsészhallgató (1927-ben magyar történelemből doktorált), majd a debreceni r. kat. Svetits Leánygimnázium tanára. – 1920-ban a kolozsvári Marianum leánygimnáziumban érettségizett, majd 1920–1930 között a Debreceni

Tudományegyetem történelem–magyar szakos bölcsészhallgatója, de tanári oklevelet nem szerzett (1935-ben Szegeden doktorált). 1941. máj. 14-től a debreceni Tisza István-Tudományegyetem könyvtárában beosztott gimnáziumi tanár (főiskolai képesítésű gyakornok), 1942. jún. 27-től könyvtári gyakornok, 1944. jan. 1-jétől okt. 9-ig, majd 1945. ápr. 22-től haláláig könyvtári segédőr. – Hajadon maradt.

Egy. Alkalmazottak 1943., Nyilvántartási lapok 1942., DEK Személyi dosszié II. d. (605), Rekt. Ikt. 2881/1940–41., 1665/1947–48. és 2981/1948–49. etsz.

Legeza Margit → Harsányi Gézáne Legeza Margit

Létay Ida (Hátszeg, Hunyad vm., 1910. jún. 28. – ?) ÁDOB-GYAKORNOK. – Unit. Apja: L. Gábor járásbíró Nagykállón. Nővére L. Margit (szül. Szászsebes, Alsó-Fehér vm., 1908. ápr. 11.) történelem–földrajz szakos debreceni bölcsészhallgató. – 1929-től a debreceni Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1934-ben szerzett magyar–francia szakos tanári oklevelet, 1947-ben pedig francia irodalomból doktorált. 1939. szept. 2-től az Egyetemi Könyvtárnál ÁDOB-gyakornok, 1941. jún. 1-jével áthelyezték az Országos Széchényi Könyvtárba. – Disszertációjában egy Magyarországról szóló XVIII. századi francia útleírással foglalkozott.

Rekt. Ikt. 3185/1940–41. etsz., BTK Anyakönyvek.

Maksay Mária → Kölönte Gézáne Maksay Mária

Medveczky Károly (Léva, Bars vm., 1889. aug. 25. – ?) MB. KÖNYVTÁRIGAZGATÓ, könyvtárőr. – Ág. ev. Szülei: medveczei és kisbesztercei Medveczky Károly orvos, semberi és dercsi Sembery Erzsébet. – Középiskolai tanulmányait a lévai piarista gimnáziumban végezte, majd mint Eötvös-kollégista a Budapesti Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1912-ben magyar–német szakos tanári oklevelet szerzett és finnugor nyelvészetből doktorált. 1911-től a kecskeméti, majd a verseci, 1912-től a debreceni főreáliskola helyettes, 1914-től a debreceni (1922-től Fazekas Mihály) főreáliskola rendes tanára 1925. jan. 31-ig. 1925. jan. 17-től 1929. ápr. 4-ig a debreceni Tisza István-Tudományegyetem könyvtárában könyvtárőr, egyúttal 1925. jan. 17-től 1929. jan. 4-ig mb. könyvtárigazgató (illetve még ápr. 4-ig helyettes az új igazgató, Nyireő István megérkezéséig). Mivel az egyetemi vezetés akarata ellenére nevezték ki könyvtárigazgatónak, feszült és ellenséges volt a viszonya az egyetemmel, a professzorokból álló Könyvtári Bizottsággal. Az 1926–27-es tanév első felében magyar nyelvészetet oktatott az egyetemi Tanárképzőintézetben. 1935. júl. 1-jétől 1944-ig(?) ismét a Fazekas Mihály Főreáliskolában (ill. Gimnáziumban) tanított. – Felesége Székely Erzsébet volt, fia M. László (szül. Debrecen, 1917. júl. 10.) díjas gyakornok, majd az ATOMKI tud. főmunkatársa. – Disszertációjában a votják nyelv szókészpésével foglalkozott. Írt színdarabot is (*Jubileum Diákfalván*).

Gulyás XVIII. 747–748.pp., Fazekas M. Gimn. Ért. 1912/13. – 1924/25., 1935/36. – 1943/44., Rekt. Ikt. 1204/1924–25. etsz.

Mudrák József *A Debreceni Egyetemi Könyvtár tisztviselői...*

Mihalovich Szüts Margit (Debrecen, 1884. jan. 30. – ?) DÍJNOK. – Ref. Szülei: Mihalovich Szücs János számtanácsos, Kabai Nagy Irma. – A Debreceni Tudományegyetem jogi karán az államszáviteli tanfolyamot végezte el. 1917. aug. 10-től az Egyetemi Könyvtárban díjnok, majd 1918. jan. 31-én átkerült a Rektori Hivatalba: előbb díjnok, 1920. aug. 31-től kezelő, 1922. jún. 14-től irodasegéd-tiszt, 1926. jún. 14-től irodatiszt (1940. dec. 30-án irodafőtiszt címmel tüntették ki), 1941. júl. 1-jétől irodafőtiszt, majd később irodaigazgató. 1949. dec. 1-jével nyugdíjazták. – Hajadon maradt.

Egy. Alkalmazottak 1943., Nyilvántartási lapok 1942., Rekt. Ikt. 1161/1916–17., 2140/1932–33., 1651/1940–41., 2981/1948–49. és 848/1949–50. etsz.

Murányi József (Szigetbecse, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm., 1900. – ?) KÖNYVTÁRI ASSZISZTENS. – Apja: M. András földműves. – A budapesti áll. pedagógiai főiskola tanársegéde volt. 1948. nov. 20-án a debreceni Egyetemi Könyvtárba helyezték át, ahol könyvtári asszisztensként dolgozott 1950. máj. 26-ig, amikor azonnali hatállyal felmentették és rendelkezési állományba helyezték.

Rekt. Ikt. 24/1948–49., 1867/1948–49. és 2981/1948–49. etsz.

Nagy Mária (? – ?) BEOSZTOTT ÁLL. TANÍTÓNŐ. – Életrajzi adatai ismeretlenek. Mint menekült nagyszelmenci (Ung vm.) áll. népiskolai tanítónőt a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 1920. júl. 14-én a debreceni Egyetemi Könyvtárhoz osztott be szolgálattételre, majd 1922. júl. 4-én elbocsátotta.

Rekt. Ikt. 1673/1919–20. és 2315/1921–22. etsz.

Nyireő István, székelyudvarhelyi (Nagybánya, Szatmár vm., 1893. márc. 20. – Budapest, 1977. máj. 15.) KÖNYVTÁRIGAZGATÓ, könyvtárőr. – Ref. Szülei: Ny. Sándor ügyvéd, városi tisztí ügyész, Ember Gizella. Nővére, Ny. Éva (szül. Nagybánya, 1885.) budapesti polgri iskolai tanárnő. – Középiskolai tanulmányait a nagybányai áll. főgimnáziumban végezte, majd a budapesti és a kolozsvári egyetemek jogi és bölcsészeti karain tanult, 1917-ben a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen államtudományi doktorátust szerzett. 1915 augusztusától 1918 januárjáig katonai szolgálatot teljesített az I. világháborúban, 40%-os rokkantként szerelték le. 1916-tól a kolozsvári egyetemi könyvtár gyakornoka, 1918-ban könyvtártiszt lett. 1918 októberében áthelyezték a pozsonyi Erzsébet Tudományegyetem könyvtárába, ahol 1919 januárjában könyvtárőrre lépett elő. 1919. jan. 28-án a pozsonyi bölcsészkaron a könyvtár tanlektorává választották, megbízatása az egyetem Pécsre kerülése után is megmaradt. Pozsony cseh megszállása után az egyetem és a budapesti minisztérium között titkos futárszolgálatot végzett, ezért 1919 augusztusában a cseh–szlovák hatóság állásától megfosztotta. Ezután Budapesten a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségén dolgozott, 1923-ban a Magyar Nemzeti

Múzeum Országos Széchényi Könyvtárához a nyomtatványosztályra osztották be. 1923–28 között nyaranta Európa nagy könyvtárait tanulmányozta, majd 1927–28-ban az ő tervei alapján készült az OSZK belső átépítése. 1929. jan. 4-én a debreceni Tisza István-Tudományegyetemhez könyvtártisztte neveztek ki és megbízott könyvtárigazgató is lett. 1932. febr. 10-től 1944 októberéig egyetemi könyvtárigazgató, az ő tervei szerint készült az akkor felépült főépületben a könyvtár berendezése; igazgatósága idején a negyvenezer kötetes állományból félmillió kötetes modern könyvtárat alakított ki. 1930-ban a debreceni bölcsészkaron „Könyvtártudomány” tárgykörből magántanárrá habilitáltak. 1945-től Budapesten az Akadémiai Könyvtár munkatársa, ahol a különgyűjtemények és az olvasótermek megtervezésével bízták meg. 1954-től az MTA Földrajzi Könyv- és Térképtárában dolgozott. 1944-ig a Magyar Nemzetpolitikai Társaság debreceni csoportjának elnöke volt. – 1919. okt. 1-jén vette feleségül kökösi Orbók Piroskát (O. Ferenc kolozsvári, majd szegedi egyetemi quaestor leányát), gyermekük: Mária Piroska (szül. 1938.). – Könyvtártudományi és népművelési szakkérdésekkel foglalkozott (*Könyveink és nemzeti kulturánk; A megcsonkított Magyarország múzeumi és könyvtári közművelődésügye; Az iskolán kívüli népművelés eszközei; A könyvtártudomány mai törekvései*).

KMKA. II. 765.p., ÚMÉL. IV. 1113.p., Gulyás XIX. 658–659.pp., Erzsébet Tud. Egy. II. 717–720.pp., Évkönyv 1941/42. 229–230.pp., Magyar Közalkalmazottak 558.p., Habilitációs életrajz, Egy. Alkalmazottak 1943., Nyilvántartási lapok 1942.

Otrokocsi Nagy Gábor; *otrokocsi Nagy Gábor* (Debrecen, 1915. jún. 6. – Budapest, 1973. máj. 4.) ÖNKÉNTES GYAKORNOK. – Ref. Szülei: otrokocsi Nagy Kálmán járási tisztiorvos, Szártory Petronella. Nővére otrokocsi Nagy Klára (szül. Debrecen, 1906. febr. 22.) német–francia szakos debreceni bölcsészhallgató. – Közéiskolai tanulmányait a debreceni ref. főgimnáziumban végezte, majd 1933-tól a debreceni Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1937-ben magyar irodalomtörténetből doktorált, 1938-ban pedig magyar–német szakos tanári oklevelet szerzett (egy félévet a berlini egyetemen is hallgatott). 1937. okt. 1-jétől pár hétig önkéntes gyakornok az Egyetemi Könyvtárban. 1939. márc. 1-jétől 1940. aug. 31-ig a Magyar Irodalomtörténeti Szeminárium fizetéstelen tanársegéde. 1940-től a hódmezővásárhelyi, 1942-től a debreceni ref. gimnázium tanára, 1952-től haláláig az MTA Nyelvtudományi Intézetének tudományos munkatársa, utóbb osztályvezetője volt. Autóbalesetben halt meg. – Felesége Nagy Edit tanítóképzőintézeti tanár. – Disszertációjában a középkori kódexek miszticizmusával foglalkozott, a negyvenes években stílustörténeti munkákat írt. Nevét szólás- és közmondásgyűjteményei (*Mi fán terem?; Magyar szólások és közmondások*) és a *Magyar szinonimaszótár* megalkotása tette ismertté.

Ped. Arcképcsarnok (2004) 168–169.pp., KMKA. II. 732. és 736.pp., ÚMÉL. IV. 937–938.pp., Gulyás XIX. 101.p., ÚMIL. II. 1556.p., Szolgálati Táblázatok, BTK Anyakönyvek.

Mudrák József *A Debreceni Egyetemi Könyvtár tisztviselői...*

Pakucs Béla (? – ?) BEOSZTOTT GIMNÁZIUMI TANÁR. – Életrajzi adatai ismeretlenek. – Mint okleveles középiskolai tanár a pécsi egyetemi Tanárképzőintézet alkalmazottja volt. 1939. szept. 22-én beosztott gimnáziumi tanárként áthelyezték a debreceni Egyetemi Könyvtárhoz. Betegsége, majd katonai szolgálata miatt könyvtári szolgálatot nem teljesített. Valószínűleg 1939. november végén törölték a debreceni egyetemi alkalmazottak közül.

Rekt. lkt. 238/1939–40. és 1116/1939–40. etsz.

Pankotay Ella (Felsővisó, Máramaros vm., 1914. júl. 28. – ?) ÁDOB-GYAKORNOK, díjnok. – Ref. Szülei: Pankotay (pankotai Jósa) Károly egri telekkönyvvezető, Szalay Emma. – Középiskolai tanulmányait az egri Angolkisasszonyoknál végezte, majd 1933-tól a debreceni Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1938-ban magyar–latin szakos tanári oklevelet szerzett és magyar irodalomtörténetből doktorált, „sub auspiciis Gubernatoris” (kormányzói gyűrés) doktorrá avatták. 1939. jan. 7-től jún. 30-ig óraadó tanár volt a Dóczi Leánygimnáziumban, 1939. szept. 25-től 1941. jan. 30-ig óraadó és felügyelő tanár a kecskeméti Ref. Leánygimnáziumban. 1941. febr. 7-től a debreceni Egyetemi Könyvtárban díjnok, 1941. máj. 15-től 1942-ig (?) ÁDOB-gyakornok. – Disszertációjában Tormay Cecile-lel foglalkozott.

Rekt. lkt. 2880/1940–41. etsz., BTK Anyakönyvek.

Pap Katalin → Tankó Béláné Pap Katalin

Pápay József; *Pápai József* (Nagyigmánd, Komárom vm., 1873. júl. 1. – Debrecen, 1931. jún. 9.) MB. KÖNYVTÁRIGAZGATÓ. – Ref. Szülei: Pápai József földműves, Somogyi Erzsébet. – Középiskolai tanulmányait a pápai ref. gimnáziumban végezte, majd 1892-től a budapesti tudományegyetem hallgatója, ahol 1897-ben magyar–latin–francia szakos tanári oklevelet szerzett és doktorált. 1898–99-ben nyelvész szakértőként részt vett gróf Zichy Jenő harmadik ázsiai expedíciójában, a csuvas és az osztják népet tanulmányozta. 1901. jan. 1-jétől a Magyar Tudományos Akadémia könyvtárában helyettes, 1903. febr. 14-től rendes könyvtártiszt, majd 1908. febr. 17-től alkönyvtárnok. 1908. szept. 1-jétől a debreceni Református Kollégium Bölcsészeti Akadémiáján a magyar nyelvészet professzora, majd 1914. aug. 26-án a megalakuló Debreceni Tudományegyetemen a magyar nyelvtudomány és az összehasonlító finn-ugor és ural-altáji nyelvészet nyilvános rendes tanára lett. 1916. jan. 21-től májusig Tankó Béla filozófiaprofesszorral helyettesítette a Germán Philológiai Szemináriumot (Huss Richárd németprofesszor harctéri szolgálata alatt). Az első tanévben (1914–15) az egyetem prorektora volt, az 1917–18-as tanévben pedig a Bölcsészettudományi Kar dékánja. 1907-ben az MTA Marczibányi-jutalmát kapta, majd 1908-ban a Magyar Tudományos Akadémia

levelező tagja lett. 1915-ben a Debreceni Tudományegyetem díszdoktorává avatták, az intézmény megalakulása után elsőként. 1924. jan. 1-jétől jún. 18-ig az Egyetemi Könyvtár megbízott igazgatói tisztét is betöltötte. – 1900. okt. 24-én vette feleségül felsőeöri Szarka Antóniát, gyermekeik: József (szül. 1902. máj. 28.), Endre (szül. 1915. aug. 17.) és Irén (szül. 1917. okt. 6.). – Megfejtette Reguly Antal osztják gyűjteményének szövegét. Tanulmányútjának eredményeit részben publikálta csak (*Osztják Népköltési Gyűjtemény; Északi osztják nyelvtanulmányok; A rokonnépek és nyelvek*, stb.).

ÚMÉL. V. 113–114.pp., Szinnyi X. 376–378.pp. (P. Károly név alatt!), ÚMIL. III. 1700.p., Évkönyv 1929/30. 132.p., Adorjáni-Nagy: Pápay 7–8., 18. és 54–58.pp., Magyar Közalkalmazottak 577.p., Szolgálati Táblázatok, Rekt. lkt. 558/1917–18. és 2741/1923–24. etsz.

Pfeiffer Károly (később: Jenei Károly) (Budapest, 1903. máj. 22. – Budapest, 1983. ápr. 25.) KÖNYVTÁRI SEGÉDTISZT, díjnok, kiegészítő díjnok. – R. kat. Szülei: P. Károly, Omakhelyi Katalin. – 1923-ban az egri ciszterci gimnáziumban érettségizett, majd Egerben papnövendék, de az első év után kilépett. 1924–1928 között a debreceni Tisza István-Tudományegyetem jogi karán tanult, végül a szegedi Ferenc József Tudományegyetemen szerzett államtudományi doktorátust. A debreceni egyetemi Gazdasági Hivatalánál 1924. okt. 1-jétől kiegészítő díjnok, majd okt. 16-tól díjnok. 1930. ápr. 25-től ugyanilyen minőségben az Egyetemi Könyvtárhoz került át, ahol később könyvtári segédtszt. 1930–31-ben három félévet tanult a bölcsészkaron, az 1935–36-os tanév II. felét a bécsi Collegium Hungaricum tagjaként könyvtártudományi tanulmányokkal töltötte, négy hónapig a bécsi egyetemi könyvtárban is dolgozott. Debreceni könyvtári segédtszti állásáról 1939. febr. 8-án mondott le, mert Fejér vármegye főlevéltárnoka lett. 1940-től az Alba Regia Atlétikai Klub (ARAK) futballcsapatának intézője, majd az egyesület 1950-es feloszlásáig elnöke. 1945 áprilisától a Szociáldemokrata Párt, majd az egyesülés után az MDP tagja. 1956 tavaszán koholt vádak alapján három év börtönre ítélték. A forradalom alatt kiszabadult, és pályáját előbb a budapesti 2. sz. Áll. Levéltárban, majd a nyíregyházi levéltárban folytatta. 1957-től a budapesti Központi Gazdasági Levéltárban dolgozott. 1962-től a Magyar Országos Levéltár osztályvezetője 1971. júl. 1-jei nyugdíjazásáig. – Technikatörténettel foglalkozott, több gyár, üzem történetét írta meg (pl. *Az Orion Rádió és Villamossági Vállalat története 1913–1963.*; *Az Ikarus Karosszéria- és Járműgyár története 1899–1980.*; *A Telefongyár története 1876–1976.*). Mint főlevéltáros 1940-ben Fejér vármegye 1848-as zsidóösszeírását tette közzé.

MÉL. IV. 420.p. [UMEL.-ből kimaradt!], RÜL. X. 751–752.pp., DEK Személyi dosszié III. d. (606.), Rekt. lkt. 1618/1935–36., 2624/1936–37. és 2126/1938–39. etsz., BTK Anyakönyvek, Jogi Anyakönyvek, Várnai Zita (Fejér Megyei Levéltár) közlése.

Puskás Mária (? – ?) KEZELŐ GYAKORNOK. – Életrajzi adatai ismeretlenek. 1915. jún. 1-jétől 1919. okt. 4-ig a kolozsvári egyetemi könyvtárban volt díjtalan kezelő gyakornok. 1919. okt. 14-től a debreceni Egyetemi Könyvtárban szolgált 1921 szeptemberéig, amikor eltávozott Debrecenből.

Rekt. lkt. 228/1919–20. és 197/1921–22. etsz.

Sarkady Ida (Szilágyosomlyó, Szilágy vm., 1896. szept. 27. – ?) LEVÉLTÁRI TISZT, levéltári segédtsízt, könyvtári gyakornok, gazdasági hivatali gyakornok, díjnok. – Ref. Szülei: S. Mihály tisztviselő, Radványi Vilma. – 1914. okt. 1-jétől Furtán (Bihar vm.) helyettes, 1916. jan. 1-jétől Tiszaderzsén (Jász-Nagykun-Szolnok vm.), majd 1919. ápr. 1-jétől Gödöllőn (Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm.) ref. elemi népiskolai tanítónő volt. 1931-ben a debreceni Tisza István-Tudományegyetem teológiai karán vallásstanári oklevelet szerzett, majd 1932. szept. 1-jétől 1935. okt. 1-ig a nyíregyházi ref. Leánykálvineum polgári iskola és tanítóképzőben helyettes vallásstanár és internátusi felügyelő. 1935. okt. 1-jétől a debreceni egyetemi Gazdasági Hivatalnál díjnok, majd az Egyetemi Könyvtárba került át: 1935. nov. 1-jétől díjnok (1939. júl. 1-jétől 1940. dec. 31-ig gazdasági hivatali gyakornok is), 1941. jan. 1-jétől könyvtári gyakornok, 1941. júl. 1-jétől levéltári segédtsízt, 1945. jún. 30-tól levéltári tiszt, 1950. márc. 14-től tudományos kutató (a szerzeményezési részlegén), 1951. jan. 1-jétől könyvtáros (ugyanitt). Átszervezés folytán 1955. aug. 31-től ismét tudományos kutató, 1957. máj. 31-től osztályvezető helyettes. 1937-ben könyvtárosi szaktanfolyamot végzett. – Hajadon maradt.

Egy. Alkalmazottak 1943., Nyilvántartási lapok 1942., DEK Személyi dosszié III.d. (606.), Rekt. lkt. 1618/1935–36., 1644/1935–36., 4071/1938–39., 21/1947–48. és 1994/1948–49. etsz.

Szabliński vel Krawczyk, Wladislaw (Szabliński László) (Varsó, Lengyelország, 1912. dec. 7. – ?) LEKTOR. – R. kat. (lengyel anyanyelvű). Szülei: Sz. Aleksander ny. vasutas, Radzicka Stanisława. – A magyar–lengyel kultúregyezményt követően 1935. szept. 1-jétől lengyel lektor a debreceni Tisza István-Tudományegyetemen, 1942 februárjáig tartott előadásokat. Előbb a varsói egyetemen tanult, 1939 januárjától 1943-ig debreceni egyetemi bölcsészhallgató. 1941. júl. 19-től gyakornok az Egyetemi Könyvtárban. 1944 februárjában Divéky Adorján professzor (a varsói Magyar Intézet volt igazgatója) javaslatára újra akarták indítani a lektorátust, de a német megszállás miatt ez már nem valósulhatott meg.

BTK Anyakönyvek, BTK 416/1943–44. sz.

Szabó Etelka (Debrecen, 1911. szept. 6. – Debrecen, 1996. márc. 20.) BEOSZTOTT GIMNÁZIUMI TANÁR, díjnok, önkéntes gyakornok. – Ref. Szülei: Sz. Márton ref. főgimnáziumi tanár, Kolozsváry Mária. – Középpiskolai tanulmányait a debreceni ref. leánygimnáziumban végezte, majd 1929-től a debreceni Tisza István-Tudomány-

egyetem bölcsészhallgatója volt, ahol 1934-ben szerzett német–francia szakos tanári oklevelet. A debreceni Egyetemi Könyvtárban 1936. febr. 1-jétől önkéntes gyakornok, 1937. szept. 1-jétől díjnok, 1941. jan. 1-jétől beosztott gimnáziumi tanár (főiskolai képesítésű gyakornok), amelyről 1946. júl. 1-jén mondott le. 1944. okt. 21-től 1946. jan. 9-ig ideiglenes díjnokként a Bőr- és Nemikórtani Klinikára osztották be, az elmenekült irodai tisztviselő helyett az irodai teendőket végezte, majd annak visszatérése után 1945. júl. 10-től a klinika könyvtári anyagát rendezte. – 1946. júl. 20-án férjhez ment Skutta Árpád magántanárhoz, a bőrgyógyászat helyettes professzorához és a Bőr- és Nemikórtani Klinika mb. igazgatójához, leányuk: S. Franciska, a debreceni Francia Tanszék oktatója.

Egy. Alkalmazottak 1943., Nyilvántartási lapok 1942., Rekt. Ikt. 3410/1936–37., 1621/1940–41. és 1422/1945–46. etsz., BTK Anyakönyvek, Skutta Franciska közlése.

Szabó György (Érszentkirály, Szilágy vm., 1889. febr. 11. – Debrecen, 1950. márc. 1.) HELYETTES MB. KÖNYVTÁRIGAZGATÓ, könyvtárőr, könyvtártiszt. – Ref. Szülei: nemes Szabó Zsigmond földműves, botfalvi Nagy Róza. – 1906–1908, illetve 1912–14 között a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem bölcsészkarán tanult, de tanári oklevelet nem szerzett. Emellett a kolozsvári egyetemi könyvtárban 1906. nov. 20-tólapidíjas, 1913. jún. 18-tól fizetéstelen könyvtártiszt. Harcolt az I. világháborúban. A Debreceni Tudományegyetem kialakuló egyetemi könyvtáránál 1918. jún. 3-tól ideiglenes, majd júl. 15-től kinevezett könyvtártiszt, 1926. febr. 23-tól könyvtárőr. Mint másfél évtizedes gyakorlattal rendelkező könyvtáros, a húszas években többnyire ő irányította a könyvtár ügyeit, biztosítva az állandó munkát a változó igazgatóság és a szakmai ügyekben sokszor inkompetens és együttműködésre nem hajlandó Könyvtári Bizottság (illetve az egyetemi vezetés) ellenében. Több ízben is helyettes megbízott könyvtárigazgató volt: 1920. jan. 1-jétől febr. 11-ig, majd 1920. ápr. 26-tól 1922. febr. 1-ig (Csige Varga Antal igazgató felfüggesztése után), 1924. jún. 18-tól 1925. jan. 17-ig (Tankó, Szentpétery, Pápay professzor-igazgatók után), majd 1944. szept. 27-től 1945. márc. 26-ig. Nagy szerepe volt a könyvtár II. világháború utáni újjászervezésében. Elhatalmasodó daganatos betegsége miatt saját kérelmére 1947. máj. 1-jével nyugdíjazták.

Korompainé: Szabó 367–378.pp., Egy. Alkalmazottak 1943., Nyilvántartási lapok 1942., Rekt. Ikt. 1715/1921–22., 2624/1936–37. és 1985/1946–47.

Szabó István (Ilk, Szatmár vm., 1920. jan. 3. – ?) KÖNYVTÁRI SEGÉDŐR, könyvtári gyakornok, önkéntes gyakornok. – Ref. Szülei: B. Szabó István kisbirtokos, Kovács Viola. – A debreceni Tisza István-Tudományegyetemen 1942-ben ref. lelkészi oklevelet szerzett, majd 1942–44 között bölcsészhallgató, de a háború miatt csak 1948-ban szerzett magyar–német szakos tanári oklevelet (1946. márc. 14-én doktorált volna magyar irodalomtörténetből, amire végülis nem került sor). 1943.

Mudrák József *A Debreceni Egyetemi Könyvtár tisztviselői...*

febr. 15-től a debreceni Egyetemi Könyvtárban önkéntes gyakornok, 1943. jún. 30-tól 1944. okt. 8-ig könyvtári gyakornok. A II. világháború után 1945 szeptemberétől 1946. márc. 13-i lemondásáig könyvtári segédőr. – Disszertációjában a magyar protestáns folyóiratokban 1880-ig szereplő szépíróinkkal foglalkozott.

Rekt. lkt. 3178/1942–43. és 2044/1945–46. etsz., BTK Anyakönyvek.

Szabó Katalin (? – ?) DÍJNOK. – Életrajzi adatai ismeretlenek. 1917. aug. 31-től 1919. márc. 1-ig a debreceni Egyetemi Könyvtárban volt díjnok.

Évkönyv 1916/17. 116.p., Rekt. lkt. 220/1917–18. és 604/1918–19. etsz.

Szabó Pál, vitéz (Nemesvita, Zala vm., 1890. jan. 24. – Budapest, 1977. márc. 6.) KÖNYVTÁRTISZT, könyvtári gyakornok. – R. kat. Szülei: Sz. János veszprémi piarista gimnáziumi tanár, majd nemesvitai kántortanító, Fábián Mária. – Középiskolai tanulmányait Keszthelyen, Esztergomban és Veszprémben végezte. Eredetileg papnak készült, így előbb 1909-ben elvégezte a veszprémi hittudományi főiskolát, majd 1910–1913 között a római Szent Gergely Egyetemen tanult, ahol 1912-ben filozófiából doktorált. Az I. világháborúban 1915-től frontszolgálatot teljesített, majd súlyosan megsebesült, ezért 1924. jún. 15-én vitézzé avatták. 1917–18-ban a Debreceni Tudományegyetem bölcsészkarán, majd 1929-ben a pécsi Erzsébet Tudományegyetemen tanult. 1919. márc. 1-jétől a debreceni Egyetemi Könyvtárban könyvtári gyakornok, 1922. nov. 30-tól könyvtártiszt. 1929. jan. 4-én saját kérésére áthelyezték a pécsi Erzsébet Tudományegyetem könyvtárába. Emellett az 1928–29-es tanévben Olaszországban folytatott tanulmányokat áll. ösztöndíjjal, majd 1929-től 1933-ig a pécsi fiú felsőkereskedelmi iskolában olaszt tanított. 1936-ban áthelyezték a budapesti Műegyetem könyvtárába, 1939 decemberétől főkönyvtárnok, 1950-ben nyugdíjazták. – 1929 áprilisában vette feleségül Fehér Máriát, fiaik: Pál és Szilárd. – Keresztényszocialista munkásszerveződéssel, bibliográfia-összeállítással, felsőoktatás-történettel foglalkozott, különösen a pécsi egyetem történetével, nagyszabású munkája: *A m. kir. Erzsébet Tudományegyetem és irodalmi munkássága I–II.*

ÚMÉL. VI. 71–72.pp., Erzsébet Tud. Egy. II. 882–885.pp., Rekt. lkt. 1715/1921–22. etsz., BTK Anyakönyvek.

Szele György (Tépe, Bihar vm., 1890. febr. 4. – ?) ALKÖNYVTÁRNOK, könyvtári segédőr, könyvtártiszt, könyvtári segédtsz, könyvtári gyakornok. – Ref. Szülei: Sz. György, Tóth Vilma. – Egyetemi tanulmányait a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen végezte, ahol 1914-ben szerzett történelem–földrajz szakos tanári oklevelet. Az 1913–14-es tanévben a szatmárnémeti ref. főgimnázium helyettes tanára. 1914 szeptemberében Kolozsvárott történelemből doktorált volna, de a közben kitört I. világháborúban katonai szolgálatra hívták be, így a doktorálás elmaradt. 1919. márc. 1-jétől a Debreceni Tudományegyetem kialakuló

könyvtárában könyvtári gyakornok, 1926. febr. 23-tól könyvtári segédtsízt (1927. okt. 28. – 1928. okt. 8. között szolgálattételre a Diákjóléti Irodához volt rendelve), 1935-től könyvtártsízt. 1941. nov. 10-től könyvtári segédőr, 1942. jan. 1-jétől 1944. okt. 8-ig alkönyvtárnok. Mivel 1944 áprilisa-augusztusa között a Hajdúföld c. debreceni újságban több fasiszta cikket publikált, 1945-ben az Igazolóbizottság állásától való megfosztásra ítélte, majd fellebbezés után a Népbíróság az ítéletet nyugdíjazásra enyhítette. Végülis 1945. nov. 30-cal nyugdíjazták. – 1927. jún. 20-án vette feleségül Fenyvessy Margitot, leányuk: Margit (szül. 1928.). – Disszertációjában a székelyudvarhelyi nemesség és polgárság XVIII–XIX. század fordulóján lezajlott kiváltságjogi perével foglalkozott.

Egy. Alkalmazottak 1943., Nyilvántartási lapok 1942., DEK Személyi dosszié III. (606.d.), Rekt. Ikt. 1715/1921–22., 2624/1936–37., 2371/1944–45., 1168/1945–46. és 2380/1945–46. etsz.

Szentpétery Imre (Középpalozta, Hont vm., 1878. szept. 23. – Budapest, 1950. júl. 14.), MB. KÖNYVTÁRIGAZGATÓ. – R. kat. Szülei: Sz. Aurél, Ruzsonyi Mária. – A budapesti tudományegyetemen 1902-ben szerzett tanári oklevelet, előzőleg 1901-ben doktorált. Tanult a strassburgi és a berlini egyetemen is. A lugosi, majd a budapesti V. kerületi főgimnázium tanára volt, 1914-ben a budapesti egyetemen „Oklevéltan” tárgykörből magántanárrá habilitáltak. 1918. okt. 2-án a Debreceni Tudományegyetemen a Közép- és újkori egyetemes történelem nyilvános rendes tanárává nevezték ki. 1922. febr. 28-tól 1923. dec. 31-ig az Egyetemi Könyvtár megbízott igazgatója is volt. 1923. aug. 21-én egykori mestere, Fejérfataky László helyére, a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Oklevéltan és címetan (1945-től Történeti segéd tudományok) Tanszékre helyezték át (1923. dec. 22-ig még helyettesként vezette debreceni tanszékét). 1917-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező, 1929-ben rendes tagja lett, 1949-ben megfosztották tagságától. Tanítványai 1938-ban emlékkönyvet adtak ki tiszteletére. – Felesége Putnok Mária volt, gyermekeik: Klára (szül. Lugos, Krassó-Szörény vm., 1910. okt. 26.) és Imre (szül. Lugos, 1912. ápr. 3.) történész, könyvtári asszisztens. – Szűkebb témaköre az oklevéltan volt, *Oklevéltani naptár, Chronologia, Magyar Oklevéltan* c. munkái ma is alapművek. Foglalkozott forráskiadással (legjelentősebb az 1937-es *Scriptores rerum...*-gyűjtemény), megírta a budapesti bölcsészkar történetét.

KMKA. II. 1012.p., ÚMÉL. VI. 370.pp., RÚL. XVII. 417.p., Szinyei XIII. 770–771.pp., Gerő 347.p., Évkönyv 1922/23. 120–121.pp., Rekt. Ikt. 558/1918–19. etsz.

Szentpétery Imre (Lugos, Krassó-Szörény vm., 1912. ápr. 3. – Budapest, 1964. aug. 1.) KÖNYVTÁRI ASSZISZTENS. – R. kat. Szülei: Sz. Imre történész, debreceni, majd budapesti ny. r. tanár, Putnok Mária. – 1934-ben az Eötvös Kollégium tagjaként a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen történelem–latin szakos tanári oklevelet szerzett és magyar történelemből doktorált. Az 1934–35-ös

tanévben áll. ösztöndíjjal a bécsi udvari kamarai levéltárban folytatott kutatásokat. 1935-től a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumban tanügyi fogalmazó, majd osztálytanácsos. 1948. aug. 30-án itteni állásától felmentették és a debreceni Egyetemi Könyvtárba osztották be könyvtári asszisztensnek, majd szept. 6-án mégis az MTA könyvtárába helyezték át. 1949-ben rendelkezési állományba helyezték, 1950-ben elbocsátották, majd kitelepítették. 1953–58 között a budapesti Zeneakadémia könyvtárának munkatársa volt. – Késő középkori magyar történelmi kérdésekkel foglalkozott (pl. *A tárnoki ítéletábra kialakulása; A pozsonyi és szepesi kamara viszonya a XVI. században*).

ÚMÉL. VI. 370–371.pp., Rekt. Ikt. 45/1948–49. és 68/1948–49. etsz.

Tankó Béla, illyefalvi (Borberek, Alsó-Fehér vm., 1876. okt. 1. – Debrecen, 1946. jan. 26.) MB. KÖNYVTÁRIGAZGATÓ. – Ref. Szülei: illyefalvi Tankó József ref. lelkész, Verkóczy Karolina. – Középkolai tanulmányait a szászvárosi (Hunyad vm.) gimnáziumban végezte, majd teológushallgató 1894-től Nagyenyeden, 1895-től a kolozsvári teológiai akadémián és bölcsészhallgató az egyetemen. 1899-ben vallásanári oklevelet szerzett, 1909-ben pedig bölcsészdoktorátust tett. 1898-ban egy évet ösztöndíjasként az edinburghi egyetemen töltött. 1900-tól a szászvárosi gimnázium helyettes, 1901-től rendes tanára. 1914-ben a kolozsvári tudományegyetemen magántanárrá habilitáltak, majd ugyanazon év aug. 26-án a megalakuló debreceni egyetemen a bölcsészet (filozófia) nyilvános rendkívüli tanára lett (nyilvános rendes tanárrá 1916. nov. 28-án nevezték ki). 1916-ban meghívták a kolozsvári egyetemre filozófiaprofesszornak, de nem fogadta el. 1915. jan. 1-jétől 1922. szept. 23-ig angol lektor is volt. A filozófia-pedagógia tanszékének szétválasztásáig pedagógiát is oktatott. 1916 decemberétől 1918. jún. 8-ig (Mitrovics Gyula professzori kinevezéséig), majd 1942. jan. 28-tól jún. 30-ig (Mitrovics nyugalomba vonulása után), illetve a háború alatt és után 1944. dec. 11-től 1945. jún. 8-ig helyettesítette a pedagógia tanszéket. Ezenkívül 1945. szept. 5-től haláláig Hankiss Jánossal és Benigny Gyulával együtt helyettesítette a Fest Sándor halála után üresen maradt angol tanszéket is. Rövid ideig, 1922. febr. 1-jétől 28-ig az Egyetemi Könyvtár megbízott igazgatója is volt. 1927-ben Hankiss Jánossal és Milleker Rezsővel együtt kezdeményezője volt a debreceni Nyári Egyetem elindításának. Az 1920–21-es és az 1940–41-es tanévben a Bölcsészettudományi Kar dékánja, az 1936–37-es tanévben a debreceni Tisza István-Tudományegyetem rektora. 1912-ben a Magyar Tudományos Akadémia Gorove-díját nyerte el. Favágás közben, szívrohamban halt meg. – 1902. okt. 25-én vette feleségül Nagy Ida ovónót, fia Béla (szül. Szászváros, 1905. nov. 5.) a későbbi kémia-professzor. – A Böhm Károly kolozsvári filozófiaprofesszor köré szerveződött Erdélyi Iskola tagjaként újkantianus értékelmélettel, a filozófia és a szabadság problematikájával foglalkozott. Elemezte mestere, Böhm munkásságát is (*Böhm és Kant*).

Ped. Arcképcsarnok (2005) 184–187.pp., ÚMÉL. VI. 611–612.pp., Szinnyei XIII. 1286–1287.pp., Évkönyv 1941/42. 203.p., Egy. Alkalmazottak 1943., Nyilvántartási lapok 1942.

Tankó Béláné Pap Katalin (Kolozsvár, Kolozs vm., 1909. júl. 21. –) KÖNYVTÁRI GYAKORNOK, ÁDOB-gyakornok, önkéntes gyakornok. – Ág. ev. Szülei: P. Károly nyilvános rendes tanár, debreceni irodalomprofesszor, szepesszombati Genersich Klotild. Öccse: ifj. P. Károly (szül. Kolozsvár, 1910. szept. 22.) orvos, magántanár. – 1927-től a debreceni Tisza István-Tudományegyetem bölcsészhallgatója volt, ahol 1932-ben szerzett német–francia szakos tanári oklevelet. 1933. márc. 20-tól a debreceni Egyetemi Könyvtárban önkéntes gyakornok, 1934. márc. 15-től ÁDOB-gyakornok, 1935-től 1944. okt. 9-ig, majd 1945. máj. 6-tól 1949-ig könyvtári gyakornok. – 1935. jan. 26-án ment férjhez ifj. Tankó Béla tanársegédhez (a későbbi vegyészprofesszorhoz), gyermekeik: Enikő (szül. 1938. márc. 23.), Béla (szül. 1939. okt. 9.), László (szül. 1941. szept. 3.) és Attila (szül. 1947. máj. 1.).
Egy. Alkalmazottak 1943., Nyilvántartási lapok 1942., BTK Anyakönyvek.

Uzonyi Ferenc (Hajdúböszörmény, Hajdú vm., 1884. jún. 22. – Budapest, 1972. nov. 23.) KÖNYVTÁRŐR, könyvtári gyakornok. – Ref. – A kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem bölcsészkarán tanult, ahol 1909-ben földrajz–természetrész szakos tanári oklevelet szerzett, 1910-ben pedig doktorált. 1909-től a pozsonyi áll. főreáliskolában, 1911–12-ben a bánffyahunyadi áll. polgári iskolában helyettes tanár, majd a kolozsvári egyetemi Földrajzi Intézetben térképész, ill. asszisztens. Harcolt az I. világháborúban. 1921-ben a debrecen-pallagi mezőgazdasági akadémián szerzett oklevelet, azután az 1921–22-es tanév első felében itt helyettes tanár. A debreceni Egyetemi Könyvtárban 1919. márc. 1-jétől könyvtári gyakornok 1922. aug. 9-ig, azután a magyaróvári gazdasági akadémián segédtanár. 1922. nov. 30-tól 1923-ig ismét a debreceni Egyetemi Könyvtárban dolgozott mint könyvtárőr. Ezután mezőgazdasági szakoktató, 1928-tól a szarvasi középfokú gazdasági tanintézetben tanár. 1940-től a debrecen-pallagi, 1943-tól a magyaróvári gazdasági akadémia nyilvános rendes tanára. 1949-től 1959-es nyugdíjazásáig a Magyar Agrártudományi Egyetem növénykórtani tanszékén nyilvános rendes, illetve tanszékvezető egyetemi tanár. – Felesége Várady Gizella könyvtári kezelőnő. – Főként mezőgazdasági növénykórtannal foglalkozott. Több tankönyvet írt (*Növénykórtan; Növényvédelem*).

ÚMÉL. VI. 979.p., Évkönyv 1921/22. 170.p., Rekt. Ikt. 1715/1921-22. etsz.

Várady Gizella (Uzonyi Ferencné) (? – ?) KEZELŐNŐ. – Életrajzi adatai ismeretlenek. 1923. máj. 24-től a debreceni Egyetemi Könyvtárban kezelőnő volt 1931. máj. 31-ig, amikor is nyugdíjazták. Ezután Szarvason (Békés vm.) élt. – Férje Uzonyi Ferenc debreceni egyetemi könyvtári könyvtárőr.

Rekt. Ikt. 2410/1930–31. etsz.

Várady-Szabó László (Debrecen, 1923. febr. 1. – Debrecen, 1995. aug. 21.)
KÖNYVTÁRI ASSZISZTENS, önkéntes gyakornok. – Ref. Szülei: vitéz Várady-Szabó Miklós magántanár, fül-orr-gége szakorvos, tasnádi Kardos Alice. – 1940-ben érettségizett a debreceni egyetemi Gyakorló Gimnáziumban, majd a budapesti Műegyetemen tanult, ahol 1943-ban kereskedelmi főiskolai képesítést szerzett. 1943-tól a debreceni Tisza István-Tudományegyetem jogi karán tanult, ahol 1946-ban szerzett államtudományi doktorátust. A debreceni Egyetemi Könyvtárban 1945. ápr. 10-től önkéntes gyakornok, 1947. ápr. 20-tól könyvtári asszisztens, 1950-től szakozó, majd szakreferens 1983-as nyugdíjazásáig. – 1949-ben vette feleségül Kató Ilona volt debreceni bölcsészhallgató, díjas gyakornokot (később könyvtári szakreferens), gyermekeik: Ilona (szül. 1950. jún. 24.) és László (szül. 1955. dec. 5.) zenész.

Nagybákay: Várady-Szabó 30–31.pp., DEK Személyi dosszié III.d. (606.), Rekt. Ikt. 2981/1948–49. etsz., BTK Anyakönyvek, Várady-Szabó Lászlóné Kató Ilona közlése.

Források:

- BTK Anyakönyvek   A Bölcsészettudományi Kar anyakönyvei 1914–1949. (144 kötet) (DE BTK Dékáni Hivatal)
- Csúry: Pápay   Csúry Bálint: Pápay József emlékezete. (Debreceni Tisza István Tudományos Társaság Emlékbeszédék I. kötet, 1. szám) Debrecen, 1935.
- DEK Személyi dosszié   Könyvtári dolgozók személyi dossziéi I–IV. (DEENK Kézirattár 604–607. doboz)
- Egy. Alkalmazottak 1943.   Kimutatás egyetemi alkalmazottakról (1943 május) (Hajdú-Bihar megyei Levéltár, VIII. 1/b. 83. doboz)
- Erzsébet Tud. Egy.   Szabó Pál, vitéz: A m. kir. Erzsébet Tudományegyetem és irodalmi munkássága I–II. Pécs, 1940. [a II. rész személyi adattár]
- Évkönyv   A Debreczeni Magyar Királyi Tudományegyetem (1920/21-es tanévtől: Debreceni m. kir. Tisza István-Tudományegyetem) Évkönyvje és Almanchja. 1914/15. – 1941/42. Debrecen, 1915–1942.
- Gomba: Csúry   Gomba Szabolcsné: Csúry István pályaképe. Könyv és Könyvtár XIII. 1982. I–XXIX.pp.
- Gulyás   Gulyás Pál: Magyar írók élete és munkái (Új sorozat). I–VI. A Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesülete kiadása, Budapest, 1939–1944., Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete kiadása, Budapest, 1990–1952.; Gulyás Pál (sajtó alá rendezte Viczián János): Magyar írók élete és munkái (Új sorozat) VII–XIX. (interruptus). A Magyar

- Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete – Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára – Petőfi Irodalmi Múzeum (a VIII. kötetből az MTA Könyvtára és az Argumentum Kiadó) kiadása, Budapest, 1992–2002.
- Habilitációs életrajzok A Debreceni Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán lefolytatott magántanári habilitációkhoz beadott önéletrajzok 1915–1949. (bekötve a kari jegyzőkönyvekbe)
- Héjja: Békés Héjja Julianna Erika: Békés vármegye archontológiája – (1699) 1715–1950 Főispánok és alispánok. (Közlemények Békés megye és környéke történetéből 8.) Békés Megyei Levéltár, Gyula, 2002.
- Jogi Anyakönyvek A Jog- és Államtudományi Kar anyakönyvei 1914–1949. (DEENK Kézirattár)
- Ki Kicsoda Hermann Péter (szerk.): Magyar és nemzetközi Ki Kicsoda. Biográf, Budapest, 1990–2009.
- Korompainé: Szabó Korompai Gáborné: Szabó György 1889–1950. (A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtárának közleményei 215.) Debrecen, 1999. 367–384. pp. (klny. Könyv és Könyvtár XXI. kötet)
- Nagybákay: Várady-Szabó Nagybákay Antal Zelmos: A Várady alias Szabó család története és leszármazása. Turul 73 (2000) 22–34. pp.
- Nyilvántartási lapok 1942. A III. zsidótörvény rendelkezései nyomán kiállított származási és nyilvántartási lapok az egyetem alkalmazottairól (hiányos!) (Hajdú-Bihar megyei Levéltár VIII. 1/b. 91–92. doboz)
- Ped. Arcképcsarnok Ungvári János (szerk.): Pedagógusok Arcképcsarnoka. (I–VIII. 2002–2009.) Karácsony Sándor Pedagógiai Egyesület, [Debrecen], 2002–2009.
- RÚL. Kollega Tarsoly István (főszerk.): Révai Új Lexikona I–XVIII. Babits Kiadó, Szekszárd, 1999–2006.
- Szinnyei Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái I–XIV. Hornyánszky Viktor kiadása, Budapest, 1891–1914.; Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülete, Budapest, 1980–1981.
- Rekt. Ikt. Debreceni Egyetem Rektori Hivatal Iktatott Iratok 1914–1950. (HBmL. VIII. 1/a.)
- Szolgálati Táblázatok BTK Szolgálati és Minősítési Táblázatok 1930–1949. (DE BTK Dékáni Hivatal, 1 iratköteg)
- ÚMÉL. Markó László (főszerk.): Új Magyar Életrajzi Lexikon I–VI. Budapest, 2001–2007.

Mudrák József *A Debreceni Egyetemi Könyvtár tisztviselői...*

ÚMIL.

Péter László (főszerk.): Új Magyar Irodalmi lexikon I–III.
Akadémiai Kiadó, Budapest, 1994.

Végezetül ezúton köszönöm meg Bereményi Gézáné Balás Eszter, Fazakas Gergely Tamás, Dr. Korompai Gáborné, Dr. Juha Enikő, Dr. Skutta Franciska, Várady-Szabó Lászlóné Kató Ilona és Várnai Zita segítségét.

JÓZSEF MUDRÁK

Liste et dictionnaire du personnel de la Bibliothèque universitaire de Debrecen avec des données biographiques et bibliographiques de 1906 à 1949.

La Bibliothèque de l'Université de Debrecen fut organisée dans les cadres du Collège Calviniste de Debrecen, dans des circonstances modestes, en 1916. C'est seulement après la construction du bâtiment central que le développement important commençait.

István Nyíreő, le directeur de la Bibliothèque universitaire et György Szabó, son suppléant avaient un rôle immense dans ce progrès. Néanmoins, la structure contemporaine fut créée dans les années 1950s sous la direction de Máté Kovács et István Csúry.

Mon étude se compose de deux parties. La première est l'archéologie: elle contient les dates précises de fonction du personnel de la Bibliothèque, y compris tous les membres de la hiérarchie. La deuxième partie, plus longue, est consacrée à la biographie des bibliothécaires.

J'ai réussi à préciser et à compléter la biographie des personnes renommés. En plus, c'est la première fois que la biographie des membres moins connus du personnel est publiée.